

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — 2 „ — „
 Na štvrt roka — 1 „ 20 „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 p. p. komorník.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 Sem sa majú posilať predplatky, jako dopisy do novit,
 ohlasy a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stúpcového
 nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Kristóffyho volebné právo.

Sľúbili sme nedávno, že sa s Kristóffyho volebným právom ešte raz zaoberať budeme. Sodpovedáme tomuto sľubu, ačpráve táto predloha, ktorá má zákonná byť, ozaj nezaslúži to, aby ju dakto dôkladne skúmal. Čo má byť základom každej zákonnej predlohy? Vážnosť a spravodlivosť. Kristóffyho zákonná predloha nemá však ani vážnosti, ani sa nezakladá na spravodlivosti.

Ponevác nemá vážnosti, žiadon vážne zmýšľajúci človek neočakava, žeby dľa tohoto poňatia a plánu do života uvedená byť mohla, a ponevác nezakladá sa na spravodlivosti, keby ju — nedaj Bože — previedli, neosožila by vo vlasti našej nikomu, lež oproti bola by prameňom stálej rozhorčenosti a nespokojnosti medzi občanmi krajiny. Toto je jedná a veľká chyba Kristóffyho zákonnej predlohy, ktorú vypracoval, na zavedenie všeobecného volebného práva s tajným hlasovaním.

Prichod svätej rodiny z Egypta.

Druhú a veľkú chybu má táto zákonná predloha, že v nej o ustálení nových volebných okresov ani zmienky nenie. Predloha táto ale na základe starých volebných okresov nedá sa previesť, ustálenie alebo rozdelenie nových okresov ale neznáme, preto sa výhody alebo škodné následky jej dopodrobna počtami predložiť nedajú. Ďalšia chyba tejto predlohy je, že nenie úprimná. Kristóffy totiž, aby si daktoré politické stránky získal, v odôvodnení svojom ubezpečuje, že novým zákonom volebným vplyv živlu maďarského posilnený bude keď aj hneď na úkor politickej spravodlivosti. Aby sa ale každý presvedčil o tom, čo sa môže od Kristóffyho volebnéj predlohy očakávať, predstavíme najprv v percentoch koľko bolo doposiaľ voličov a koľko by ich malo byť napozatým. Dľa starého zákona bolo maďarských voličov 56·2; nemeckých 12·7; slovenských 11·4; rumunských 11·2; rusínskych 2·9; srbských 2·8 percentov. Dľa Kristóffyho predlohy má byť maďarských voličov 61·4; nemeckých 14·8; slovenských 11·5; rumunských 7·2; rusínskych 0·4; srbských 2·3 percentov. Z tohoto vidíme, ako stál počet voličov vôbec dľa starého zákona a čo nám sľubuje Kristóffyho predloha v percentoch. Pohliadnime si ďalej do volebných lajstrov, koľko bolo vpísaných voličov maďarských doposiaľ a koľko ich má byť vpísaných dľa Kristóffyho. Doposiaľ bolo dľa starého zákona ako maďarských voličov zapísaných v stoliciach: Árva: 2·5; Bars: 39·1; Hont: 50·8; Liptó: 6·8; Nógrád 66·6; Nyitra: 25·7; Pozsony: 44·3; Trencsén: 11·4; Torócz: 8·9; Zólyom: 15·1; Gömör: 59·5; Sáros: 10·3 percentov. Dľa Kristóffyho predlohy má byť ako maďarských voličov zapísaných v stoliciach: Árva: 2·7; Bars: 38·2; Hont: 52·6; Liptó: 5·0; Nógrád: 68·9; Nyitra: 21·3; Pozsony: 40·8; Trencsén: 5·7; Turócz: 7·6; Zólyom: 9·5; Gömör: 58·9; Sáros: 14·1 percentov. Preto uvádzame tieto stolice, bo v nich vôbec Slováci bývajú, čo čitateľov «Krešťana» zvlášte zaujíma. Nemožno nám pominuť stolice, v ktorých Rusniaci bývajú. Rusniakov je 424·774 duší. Dľa predlohy Kristóffyho majú mať Rusniaci dohromady 11·138 voličov. Oproti tým, čo právo volebné odvislé chcejú učiniť od vedomosti maďarskej reči, Kristóffy zaujíma — aspoň na oko — spravodlivé stanovisko, keď praví: «Taká reforma nemôže ani do reči prísť pred takým, čo nechce

zrušiť základy doterajšej národnej politiky našej». Vzdor tomu však vystupuje sám s takou reformou dľa ktorej ľud rusniacky skoro celkom by mal byť pozbavený volebného práva. Je toto úprimnosť a štátnická múdrosť? Ostatne poznamenaj nám treba, že pokiaľ neznáme počet, rozdelenie a dáta nových okresov volebných, ťažko je zostaviť si obraz počtu budúcich voličov.

Druhú veľmi vážnu otázku treba ešte pri Kristóffyho predlohe do povahy vziať, a to je tá, že aký vplyv by mal tento zákon na jednotlivé mestá a na okolia, v ktorých bývajú totiž tie najširšie vrstvy ľudu. Jestli sa volebné právo odvislé učiniť od toho, že len ten môže byť voličom, čo vie písať a čítať, a jestli ku tomuto dajakú podmienku spravodlivosti nepripoja, to z toho zrejme nasleduje, že tým obyvateľstvu miest značný vplyv zabezpečený bude nad obyvateľstvom okolia. Mestá ale potom a obyvatelia jejich vplyv tento prenesú aj do zákonodarstva a na celý vývin krajiny na úkor ľudu, čo býva po okoliach. Kde je tu spravodlivosť? A či by to bolo k osuhu obecného ľudu, keby v krajine vo všetkom mestá a jejich obyvatelia mali najväčší vplyv? Pohliadnime však bližšie na predlohu Kristóffyho volebného práva a tu dostaneme nasledujúci obraz:

V päť mestách, z mužov vyše 24 rokov bude mať volebné právo 90 percentov.

V dvadsať mestách z mužov vyše 24 rokov bude mať volebné právo 80 percentov.

V šesť mestách z mužov vyše 24 rokov bude mať volebné právo 70 percentov.

V jednom meste z mužov vyše 24 rokov bude mať volebné právo 60 percentov.

Vo dvoch mestách z mužov vyše 24 rokov bude mať volebné právo vyše 50 percentov.

V mestách teda budú mať volebné právo v najnižšom priemernom počte 50·9 percentov; najväčšia čiastka miest má ich však o mnoho viacej. Oproti tomu v stoliciach vyše 50 percentov budú mať volebné právo len na šiestich miestach.

V siedmich stoliciach z mužov vyše 24 rokov budú mať volebné právo vyše 40 percentov.

V troch stoliciach z mužov vyše 24 rokov budú mať volebné právo vyše 30 percentov.

V štyroch stoliciach z mužov vyše 20 rokov budú mať volebné právo vyše 20 percentov.

V jednej stolici z mužov vyše 24 rokov bude mať volebné právo vyše 10 percentov.

Ponevác teda v pätnástich stolicích *vyššie než 50 percentov mužského obyvateľstva nebude mať volebného práva a ponevác z doterajších — ku volbe oprávnených voličov 192.000, teda 19.9 percentov občanov pozbaví sa volebného práva*, bez zlomyseľnosti nikto nemôže túto reformu ani všeobecným volebným právom menovať, ani ju odporúčať, bo je ona v základe jej nespravodlivá a ku škode pospolitého ľudu celej krajiny. K osohu by ona bola — ako to budúce dokážeme — len tým jednotlivým triedam mestského obyvateľstva, ktoré tak veľmi ležia na srdci Jozefovi Kristóffymu.

Osvedčenie.

Ačkoľvek nás «Kreštan» dňa 12. januára zväčša už odpovedal «Kat. Novinám» na ten článok, ktorý ony v 2. čísle pod menom «Naša krivda» doniesly, predsa za potrebné držím aj ja naň odpovedať, nielen preto, že v ňom s mojou osobou sa zaoberajú, ale aj preto, aby som i ja dôkaz uverejnil toho, že «Katol. Noviny» jak často nepravdu mlúvia.

Nenie pravda, keď doktor Major zomrel, že vodcovia ľudovej strany v okrese žabokreckom poradu držali a že s výsledkom tejto porady mňa vyslali do Budapešti. Poradu, o ktorej «Katolícke Noviny» hovoria, tak v náhlosti ani sme vydržiať nemohli, lebo keď som telegraf dostal, že dr. Major zomrel, *hneď* sám od seba, teda bez toho, žeby ma niekto ta bol poslal, cestoval som do Budapešti. Išiel som teda na pohrab a nie na poradu. Je síce pravda, že po pohrabe dr. Majora u gr. Zichyho aj porada bola, na ktorej aj ja som účasť bral, ale na uzavretie žabokreckej porady tam som sa neodvolával, ani som sa odvolávať nemohol, lebo — jako som už spomenul — táže vydržovaná nebola a pre krátkosť času ani vydržovaná byť nemohla.

Jestli teda pravda je, že ja so žiadnym výsledkom porady okresnej som do Budapešti necestoval a taký ani centrum ľudovej strany predložiť som nemohol, samo sebou sa rozumie, že gróf Aladár Zichy nemal príležitosti povedať tie ošklivé slová, ktoré mu «Kat. Noviny» do úst kladú a ktoré takto znejú: *másiara* (to jest ako Brestyenzského) *nehcem*. Napovedal gróf Aladár Zichy tieto slová preto, lebo keď dr. Major zomrel, predseda krajinskej ľudovej strany nie gr. Aladár Zichy, ale gróf Ján Zichy bol; nepovedal tie vyššie spomenuté slová gróf Aladár Zichy preto, lebo jak gróf Aladár Zichy tak aj ostatní ablegáti ľudovej strany vedia, že p. Brestyenzsky nenie másiar (a keby aj bol, nebola by to žiadna potupa preňho), ale aj vtedy bol a aj teraz je mestský rychtár a statkár. Konenčne nemohol tieto slová povedať gróf Aladár Zichy ani preto, lebo z úst jeho som počul, že jak vysoko si ctí a váži osobu pána Brestyenzského. A kto do úst grófa Aladára Zichyho predsa tieto nepravdivé,

zlomyseľné a ošklivé slová kladie, ten vedome a zlomyseľne luhá.

Po smrti p. Majora až asi o desať dní, teda keď som z Budapešti prišiel, pod predsedníctvom p. Zborayho porada, u mňa sa vydržovala, na ktorej bez dvoch všetci okresní kňazi a niekoľko svetkých sa zúčastnilo. Porada táto *jednohlasne* za kandidáta p. baróna Kaasa prijala. Prijatie osoby p. b. Kaasa nie to znamenalo, ako by pána Brestyenzského za nehodného sme boli považovali, aby náš okres zastupoval, ale preto sme p. b. Kaasa za kandidáta prijali a aj za ablegáta vyvolili, aby naša krajinská ľudová strana tam na sneme mala muža, ktorý je zbehlý v tých záležitostiach, ktoré vyrovnania s Austriou sa týkajú. Samo sebou sa rozumie, že pri ustálení sa v osobe p. baróna Kaasa aj to nás nútilo že nám dobre známé bolo jeho kresťanské presvedčenie, že je on bič na slobodných murárov, veľkých totiž nepriateľov cirkve katolíckej a priateľ chudobného ľudu. Doterajšie účinkovanie p. b. Kaasa také bolo, že s ním nielen vodcovia ale aj voličia úplne spokojní boli. Samo sebou sa rozumie že v okrese nachádzalo sa aj takých mnoho, ktorí by aj p. Brestyenzského s radosťou za kandidáta a ablegáta boli prijali a vyvolili, lebo ho všetci známe jako statočného a príkladného muža a dobrého kresťana katolíka. Ale žeby ho okresná porada za kandidáta bola prijala a centrum predostrela, alebo žeby gr. A. Zichy vyššie uvede-
ným ošklivým spôsobom bol sa o ňom vyslovil — to nenie pravda. Na potvrdenie mojeho terajšieho osvedčenia odvolávam sa na všetkých 20 okresných kňazov. A jestli mi «Kato Noviny» dokážu, že nepravdu hovorím, zavážem sa na dajaký svätý cieľ 400 korún pokuty zaplatiť.

Snáď je to niekomu čudné, že prečo sa ja s takouto maličkosťou tak obšírne zaoberám. Preto, aby som poukázal na tú zlostnú a nemravnú tendenciu, ktorú u «Kat. Novin» už mnohí spozorovali, a zatracujú a ktorá tam cieľi, že mnohé veci prekrucujú, aby istú vec pred ľuďom v takom svetle predstavili, jako to jejich národná politika žiada. Aj vyššie uvedená udalosť ktorú celkom falošne opisaly tú tendenciu má, ako by centrum ľudovej strany z mienky a z ustálenia jednotlivých okresov nič si nerobilo, nadovšetko tam, kde sú voličia Slováci, a takých by im natískalo, ktorí sú voličom proti vôli. Že v tomto ohľade jednotlivé okresy majú celkom slobodnú ruku, to nielen inde, ale aj tu v našom okrese sme zkusili. Vodcovia centrum ľudovej strany za šťastlivých sa považujú, keď takú zprávu dostanú, že niekde ľudová strana sa zriadila a že už aj svojho kandidáta má. V takomto páde vodcovia ľudovej strany iné nežiadajú, iba aby program ľudovej strany od prvého punktu až do ostatného prijal. Hľadá v prvom rade na to, či je kandidát kresťanského povedomia, či je statočný, mravný človek a či nenie podobný mesiacu, ktorý sa z času na čas premieňa.

Hľa, teda dokázané je, že čo «Katolícke Noviny» píšú, to nenie vždy pravda. Naozaj smutno musí stáť záležitosť takej politiky, ktorá s takými a týmito podobnými vymysleninami chytá ľudí na lep. Odporúčam «Kat

Novinám», aby len vždy pravdu písaly, alebo to ctihodné «Katolícke» prídavné meno si premenily a potom podľa ľúbosti môžu písať, čo im do krámu svedčí. V slovenskom katekismuse, za ktorý bez všetkej príčiny proti ľudovej strane tak veľmi bojujú na strane 46-tej tieto slová stoja: «Luhárske ústa zabijajú dušu».

S. Paska.

Krešťanstvo je viera dľa srdca.

III.

Krešťanstvo ale aj preto je viera dľa srdca, lebo v osobe Panny Marie, Matky Božskej aj *nebeskú matku* nám dáva.

1. Z tohoto ohľadu, že máme matku nebeskú, viera kresťanská je ľúbezňá, milá, prívetivá a plní sladkosťami srdce naše. Každé dieťa rado má otca svojho. Keď vie, že ho v živote ochraňuje ruka dobrotivého otca, dieťa je blažené a spokojné. Ale ešte s väčšou láskou vinie sa ku svojej *matke!* Veď matka je tá, ktorá pod srdcom nosila dieťa svoje, ktorá ho opatrovala a s takou oddanosťou vychováva svoje dieťa, jako to jedine len srdce materinské môže. A keď dieťa rozumom dospelo, ba ešte prvej instiktívne to cíti, samo nevie prečo, ale radšej vinie sa k matke, ako ku otcovi; púd srdca má dieťa k tomu, aby takto činilo; z očí matky svojej blaženosť ako by nebeská žiari na dieťa, a ono celkom, s celou dôverou odovzdá sa vedeniu a výchove matky svojej, ako keby to materinské srdce istejšie bolo, ako starostlivosť otcová. Otec je vždy serióznejší, prísnejší, ale z očí matky nežiari iba *láska*, ona aj naproti otcovi zastane dieťa, a vskutku, kolkokolvek ráz dieťa chce ukojiť, uspokojiť nahnevaného otca, matka je vždy prostrednicou. Dieťa žiada si matku, matku potrebuje, srdce dieťaťa túži po materinskej láske, sirota, dieťa bez matky je veľmi nešťastlivé. Keď dieťa ztratí svoju matku, také je, ako keby mu kus srdca odtrhli; keď ho neohrieva plameň lásky srdca materinského, tak mi prichádza, že je opustené, nešťastlivé a ztratené. Takto je to na tomto svete, ale primerane k nebesám, každý človek je dieťaťom. V tom pomere, v ktorom sa má človek k Bohu, k nebu, každý človek je a chce byť dieťaťom nebies. Preto srdce naše túži a žiada si aj jednu *matku nebeskú!* Jako potrebujeme Otca nebeského, tak chceme mať aj matku nebeskú! Najmä ale vtedy dychtíme po matke, keď sme Otca nebeského hriechom obrazili. Ktože odstráni hnev a trest, ak nie tá matka, ktorá stala sa prostrednicou medzi Bohom a ľuďmi? Ako je to potešiteľné, že máme v nebi matku, ktorá primlúva sa za nás, o ktorej vieme, že každého vyslyší jedine preto, lebo je matkou, hnevať sa nemôže, lebo dieťa ju o pomoc prosí, ba áno, k prosbám naším nakloní srdce, veď odovláva sa na kajúce srdce dieťaťa, a práve preto vyprosí nám milosť od Boha. Ale aj vtedy utiekame sa k tejto nebeskej matke, keď nejakú zvláštnu milosť chceme si od Otca vyprosiť, veď koho Boh v prvom rade vyslyší, jestli nie svoju najmilejšiu dcéru?

Tak je srdce naše stvorené, že len vtedy je docela

blažené, keď vie a cíti, že má v nebi nielen Otca ale aj matku.

2. Viera kresťanská dala a dáva nám jednu nebeskú matku, ktorá opravdive je matkou našou. Matka táto nebeská je *Maria*, matka Pána nášeho Ježiša Krista. Keď Syn Boží vyvolí si Pannu Mariu za matku svoju dľa prirodzenosti telesnej, vtedy učinil ju aj duchovnou matkou všetch ľudí. Ponevác my, ktorí v Krista Pána veríme, ktorí veríme, že Syn Boží tenže stal sa človekom, že my skrze milosť Ducha svätého s Ním sme spojení, všetci sme údovia Jeho mystičného tela, cirkve svätej, skrze krst stali sme sa údami tohože tela a tak účastní sme toho života, ktorý je v Ňom. Áno, ani tí neprestávajú byť údami tohoto tela, ktorí ztratili milosť Ducha svätého, to jest ktorí dobrovoľne pozbavili sa stavu nadprirodzeného; je pravda, že sú tito nezdravé a mrtvé údy, ale predsa sú údami tela Ježiša Krista. Keď ale je to tak, vtedy aj matka Ježiša Krista, ktorá Ho porodila, stáva sa matkou všetkých tých, ktorí vo viere kresťanskej stali sa údami mystičného tela Spasiteľa. Maria je ovšem matkou jedného každého kresťana — mater christianorum — matka všetch kresťanov; — matkou je Ona spravodlivých a hriešnych, matkou všetkých tých, ktorí stali sa účastníkmi milosti viery.

Jako Kristus zomrel bez výnimky za všetkých ľudí, podobne Maria stala sa matkou všetkých ľudí, keď aj niektorí neuznávajú to. Syn Boží na križi ustanovil Mariu za matku všetkých ľudí a určite všetkých nás sveril ochrane, opatere matky svojej. Maria a apoštol Ján stoja u križa, zvedaví, čo premlúvi zomierajúci Spasiteľ sveta. On ale nakloní sa k Marii a ohľadom na Jána pravi ku nej: «Ženo, ajhľa syn tvoj!» a potom ohľadom na Mariu hovorí k Jánovi: «Ajhľa, matka tvoja!» (Ján. 19. 29—28.) Všetci cirkevní otcovia, spisovatelia, exegeti (= tí, ktorí sväté Písmo vysvetľujú) sú téj mienky, že Ježiš Kristus nesveril len Jánovi, jeho opatere svoju matku, ale Ján zastupuje všetkých tých, ktorí veria v Ukrižovaného, preto aj slová Spasiteľa sú všeobecné, majú tajný význam, to jest Ježiš Kristus tymi slovami svoju Matku, Pannu Mariu oznámil za matku všetch veriacich. a v osobe sv. Jána apoštola všetch veriacich odovzdal, odporučil Panne Marii. Nasledovne kresťanstvo v osobe P. Marie, Matke Ježiša Krista dalo a odovzdalo nám matku nebeskú. A *jakú* matku! Takú, ktorá Syna svojho nekonečne milujúc, tou istou láskou miluje aj údov tohože Syna Božieho. Ona prosí a oroduje za nás u Syna *svojho*, a tým istejšia je Jej primlúva, čím väčšia je dôvera prosiacich ju dietok. Ona sa modlí za spravodlivých a hriešnych; — za spravodlivých, aby zostali vytrvanliví v dobrom, stáli v čnosti, za hriešnych, aby z cesty zlej sa navrátili, po ktorej blúdili, aby sa smerili s Otcem, ktorý je v nebesiach. Preto Cirkev nevie dostatočne prechváliť lásku Panny Marie; nevie dostatočne veriaci ľud napomínať, aby vo všetkých pádoch života prosil Ju o primlúvu; áno, aj cirkev sama, neprestajne modlí sa k Panne Marii, aby tak cirkvi, ako všetkým tým, ktorí Ju o pomoc vyzývajú pomáhala. Keď ale vec sa takto má, čo môže ešte viac žiadať srdce ľudské? Hľa, kresťanstvo nielen že nám dalo Otca v nebe-

siach, Otca na zemi, ale ešte aj matku nebeskú, a to jakú dobrotivú matku! Je pravda, že srdce naše je slabé, krehké, podľahne všeliakým citom, šťastiu, nešťastiu, áno, niekedy vyhasne v srdci aj láska k Pánu Bohu a k blíznym. Vďaka ale kresťanská viera postarala sa o to, aby srdce naše nebolo zanechané, opustené. Dala všetko to, čo srdce obmäkčí, občerství, pozdvihne k nebesám, ku prameňu života večného, postarala sa kresťanská viera o to, aby srdce naše pociťovalo lásku matky nebeskej! Keď ale viera kresťanská je tak o všetky potreby srdca nášho starostlivá, ako by nevzdychlo srdce naše takto: «*Quis nos separabit a charitate Christi*» — «Kto nás odlúči od lásky Kristovej?»

3. Duch tohoto sveta protiví sa duchu božiemu. Bol čas — reformácia — kde započal sa boj proti úcte Matky Božskej, ale smutné to malo následky. Srdce zostalo prázdne, v ňom láska ostydlá a toto vystydle srdce spojilo sa s rozumom, ktorý odpadnúc od cirkve, všetko pozitívne tajil. Nie div, že blúdiaci rozum a skazené srdce nectili Pannu Mariu. Preto duch tento negatívny (všetko to, čo je kresťanské, zapierajúci), ktorý včul menuje sa *moderný*, neuspokojí srdce. Kresťanská viera ale slyší hlas srdca, vyhovie jeho žiadosťam, uspokojí ho docela. Ktorého človeka srdce neohrieva viera kresťanská, toho srdce ohľadom nebies zostane tak studené, ako ľad, neskôr ale padne v korisť večnej smrti.

4. Este jedno. Keď srdce naše túži a chce mať otca v nebi, na zemi, potom matku nebeskú, ešte viac žiada, chce mať bratov a sestry v nebi. Toto je *braterská* láska. Základom famílie je láska rodičovská, ale doplní ju láska braterská. Pomery svetské ale sú len odbleskom vecí nebeských! A hľa, viera kresťanská v osobe *svätých* dáva nám v nebi bratov a sestry. Čo iné je obcovanie svätých, ako to, že svätí v nebi sú naši bratia a sestry! Ačkoľvek prekročili hranice časnosti, refaz lásky sa nepretrhla, ba práve zosilnela, lebo účastní súc života večného, po všetky časy s nami obecujú.

Ako Panna Maria u Boha oroduje za nás, to isté činia aj naši bratia a sestry v nebi, vyvolení boží, ktorým Ona dopomohla, že prebývajú v stánkoch večných. Ach, prevelice potešiteľné je to srdcu nášmu, že máme v nebi matku, bratov a sestry, ktorí všetci za nás prosia Otca, aby sme dieťkami Jeho povždy zostali! Moderný duch sveta všetko má na posmech, ale na miesto spasiteľného smýšľania a viery, nevie nám čo poskytnúť. Práve preto jedine viera kresťanská uhasí smäd srdca nášho, vo viere kresťanskej nájde srdce svoj pokoj, svoju blaženosť, áno všetko to, po čom túži!

Kto by teda pochybovať mohol, že kresťanstvo a jedine len kresťanstvo je viera, religia dľa srdca nášho?!

Zemetrasenie.

Zemetrasením menujú slabšie alebo silnejšie otrasy povrchu zeme. Smer otrasov býva buďto kolmý, buďto vlnitý alebo kruhový, to jest zem sa dvíha alebo padá, buďto, sa vlnite otriasa buďto v kruhu sa pohybuje.

Zemetrasenie trvá obyčajne len niekoľko sekúnd. Často vystreká zo zeme horúca voda, dym a teplé pary, zem sa na niektorých miestach puká a niekde prepáda, inde ale zdvíha, takže miestami následkom zemetrasenia povstauú celé jazerá, miestami zas utvoria sa vršky. Najväčšie zemetrasenie bolo v meste Lissabon (Portugalsko) r. 1755. Toto zemetrasenie pociťovali na priestore 70.000 štvorcových míľ a celé kvetúce mesto sa obrátilo na rumy. Roku 1881. bolo veľké zemetrasenie v Záhrebe, ktoré zapríčinilo tiež obrovské škody, lebo celé ulice sa srúcaly. Dľa mienky učencov zemetrasenie zapríčinené môže byť buďto vulkanickou silou, buďto srútením sa podzemných jaskýň. Keď sa spúšťame ku príkladu do bane, pozorujeme, že teploty ustavične pribýva. Keby sme takto mohli vniknúť ešte bližšie ku stredn zemegule, prišli by sme na ohnivú látku, lebo dľa vysvetľovania prírodopýtcov bola naša zem pred millionami rokov žeravou guľou, ktorá vydávala zo seba svetlo a teplo, tak ako teraz slnce. Pomaly ale povrch zeme vystýdal a takto sa stala zem obyvateľnou. Horúca látka, ktorá sa ešte vždy vo vnútri zeme nachádza, vyrúti sa časom cez sopky (vrchy, ktoré vyhadzujú zo seba oheň). Voda vniká cez povrch zeme a prídúc blízko ku horúcej látke obrati sa v paru, ktorá potom o vela väčší tlak spôsobuje a vydúva povrch zeme. Toto môže byť príčinou toho zjavu, že zemetrasenia pri morskom pobreží sú o mnoho častejšie než na pevnine. Niektorí učenci sú tej mienky, že prifažlivá moc mesiaca a slnca môže byť tiež príčinou zemetrasenia. Slnce a mesiac, jako i každé nebeské teleso má prifažlivú silu, ktorou pohýbe vo vnútri zeme nachodiacu sa vulkanickú (žeravú) látku. — Vo vnútri našej zeme nachádza sa veľké množstvo vody, ktorá vnútro zeme pretvoruje práve tak, ako to na povrchu zeme pozorujeme. Vymýva totiž koryta a väčšie-mensie dutiny. Keď sa následkom vnútorného tlaku takáto jaskyňa srúti, toto tiež pohýbe povrch zeme a zem sa otriasie.

Začiatkom minulého týždňa bolo takéto zemetrasenie vo Viedni, v Prešporke a v Senici; v noci z deviateho na desiateho pociťovali zemetrasenie na týchto miestach. V tú istú noc aj na mnohých miestach západného Uhorska, menovite v stolici nitrianskej a v prešporskej bolo zemetrasenie, ktoré nahnalo obyvateľstvu mnoho strachu. Tak keď sa v *Senici* o niekoľko minút po polnoci zemetrasenie započalo, zo spánku vyburcovaný ľud povybíhal na ulicu. Následkom zemetrasenia, ktoré trvalo asi štyri sekundy, srútilo sa viac kominov. O 2. hodine sa zemetrasenie opakovalo, ale otrasy zeme boli už slabšie. — Na *Brezovej* — bolo také silné zemetrasenie, že na mnohých domoch padly kominy a steny sa pukaly. Zemetrasenie sa o dve hodiny neskoršie opakovalo, ale bolo už slabšie. V *Nitre* pociťovali taktiež zemetrasenie, ktoré bolo sprevádzané podzemným hrmotom. Obyvateľstvo sa prebudilo zo spánku. V bytoch sa náradie hýbalo, poháre brnkotaly a hodiny postály. V *Skalici* bolo za niekoľko sekúnd zemetrasenie; otrasy boli dosť silné, nábytok v izbách sa otriasal, hodiny postály, ale škody zemetrasenie nezapríčinilo. V *Skalici* nikto sa nepamätá, žeby na tomto

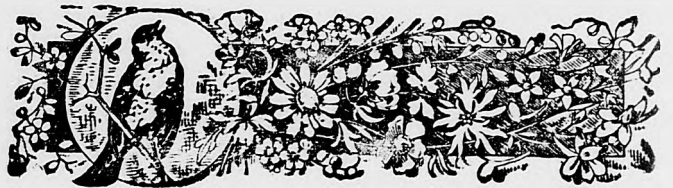
okolí bolo voľakedy zemetrasenie. Najsilnejšie bolo zemetrasenie v *Hrnčiarovciach* pri Nitre a v *Jablonici*, kde sa na viac domoch pukly steny a popadaly komíny. V *Jablonici* srútil sa i kostol s vežou. Podobne oznamujú zemetrasenie aj z *Nového Mesta nad Váhom*, z *Piešťan* a z *Frašťáku*, kde zemetrasenie trvalo niekoľko sekund. V hostinci *Balaton* otriasalo sa všetko náradie. Domáci na brinkot pohárov a lúč s ľakom povyskacovali z postiel.

V stolici prešporskej bolo tiež veľké zemetrasenie. V *Prešporke* obyvatelia o niekoľko minút po polnoci pocítili dva silné otrasy a prebudili sa zo spánku. Vo vnútornom meste na niekoľkých domoch popadaly komíny a i fabričné komíny sa porúchaly. V bytoch otvorily sa dvere a pendlové hodiny postály. Zemetrasenie bolo také silné, že z hostincov a z kaviarní hostia naľakani povybiehali na ulicu. Počasie bolo jasné a studené a po zemetrasení začal padať sneh. V *Šenkviaciach* následkom zemetrasenia porúchané bolo viac domov a i kostol. V *Trnave* srútilo sa následkom zemetrasenia viac komínov. Najväčšiu škodu zapríčinilo zemetrasenie v *Nádaši*. Zemetrasenie bolo tu veľmi silné a viacrás sa opakovalo, tak že skoro všetky komíny sa porúchaly. Domy sa od základov pukaly a osem domov sa srútilo. Na kostole klenba sa na štyroch miestach pukla. Obyvateľstvo skoro celú noc ztránilo vonku, bojac sa katastrofy. Zemetrasenie pocítili aj v *Galante*, v *Trenčine*, v *Rábe*, v *Malackách* na *Myjave*, v *Dišszegu* a vo *Veľkých Levároch*.

Podobne bolo zemetrasenie aj na viacerých miestach Rakúska. Vo *Viedni* sa po prvý raz ztriasla zem po polnoci o 6 minút a potom o niekoľko minút zase. Otrasy bolo cítiť v celom meste a obyvatelia vyburcovaní boli zo spánku. V *Brne* zemetrasenie bolo také silné, že vo všetkých domoch náradie pohlo sa z miesta. Zemetrasenie rozprestieralo sa na celé Dolné Rakúsko a na severo-západné strany Uhorska, na územie Moravy a na jednu časť Česka.

V *Hradišti* srútilo sa viac domov a pukla sa i stena katolíckeho kostola. O dve hodiny po polnoci zem sa opäť otriasla, ale už slabšie a o pol hodiny zase, no tento otras bol ešte slabší. V *Chlčnici* v noci o 12. hod. 8 min. bolo veľmi silné, 7—8. sekund trvajúce zemetrasenie, ktoré sprevádzal podzemný hrmot. Veľa domov bolo porúchané a komíny popadaly. Zo strechy kostola sa škridlica ďalej pohla. Zemetrasenie sa o 1. hod. 30. min. a o 2. hod. 10 min. opakovalo, ale už slabšie. V *Čachticiach* trvalo zemetrasenie 6—8 sekund. Obyvatelia boli vyburcovaní zo spánku. Zemetrasenie začalo sa s veľkým podzemným hrmotom. S komínov popadaly tehly a na jednom dome srútila sa i stena. Vo *Veľkých Kostolanoch* bolo 4—5 sekund zemetrasenie, sprevádzané podzemným hrmotom. V obci *Korlátko* — jako nám odtiaľ pišu — bolo silné zemetrasenie; veľa komínov sa srútilo. O 2. hod. sa zem opäť otriasla, ale len slabo. Kostol sa popukal. Obyvateľstvo obáva sa, že zemetrasenie sa bude opakovať, od čoho nech nás Všemohúci chráni. V *Asakürthe* bolo zemetrasenie v smere od severa na juh. Všetky budovy sa otriasaly. Nábytok v izbách sa hýbal,

ba vyskacoval. Krem toho pocítili zemetrasenie aj na *Starej Turej*. — V prešporskej stolici vo *Vištuku* začalo sa zemetrasenie práve o polnoci a trvalo 5—6 sekund. Bolo počuť tupý hrmot. Na troch domoch srútily sa komíny a na jednom dome srútila sa stena. Lampy sa kolimbaly v smere od severu na juh. V *Trnave* počas zemetrasenia zvony triráz zahučaly. V *Sempei* cítili 5—6 otrasov; jedna maštal sa srútila a vo fare z plafonu padala vakovka. V meste od sto rokov nebolo zemetrasenia. Na stanici v *Leopoldove* zemetrasenie prehodilo jedného železničiara horeznačky. V *Bučanoch* v domoch slabšie stavaných obrazy popadaly zo stien a obyvatelia sa tak naľakali, že povybehávali na ulice s nárekom. V *Beregsegu* a v *Seredi* komíny a strechy byly zväčša porúchané. Zemetrasenie pocítili aj v obci *Horvat Gurab* (st. prešporská). Zemetrasenie — jako nám odtiaľ pišu — trvalo asi 10 sekund, ale vďaka Bohu nestalo sa žiadne nešťastie, bárs bolo počuť veľký podzemný hrmot. Smer zemetrasenia tiahol od polnočnej strany ku poľudniu.

POLITICKÉ CHÝRY.

Ministri vo Viedni.

Barón Gejza Fejérváry, minister obchodu Vörös a barón Arthur Feilitzsch, minister orby viacej dní bavili sa vo Viedni, kde brali účasť na poradách s rakúskymi ministrami v záležitosti smlúv obchodných, ktoré bez pričinenia sa parlamentu uhorského uzavreť majú sa s cudzozemskom. Uzavretie toto je pravda nezákonné a tak aj nie k osuhu krajiny uhorskej. Ministerpredseda br. Gejza Fejérváry opetne bol na dlhých audienciách u kráľa a držal prednášky o záležitostiach krajinských. Hovorí, že si plnomocenstvo pýtal ku ešte ostrejšiemu pokračovaniu proti právomocnostiam. Že takéto plnomocenstvá neobdržal, o tom svedčí aj to, že nič nepočul o vymenovaní kráľovských kommissárov. Kráľovi je milší pokoj, ako odváživé kúsky nezodpovedných ministrov. Nechodil však darmo barón Gejza Fejérváry vo Viedni, bo doniesol z tadiaľ vyznačenie, malý kríž rádu svätostefanského Bélovi Rudnaymu, hlavnému kapitáňovi. Komu český, tomu český, pastierovi trúba, hovorí slovenské porekadlo. Nad týmto kráľovským vyznačením si však ľudia všakovak rozmýšľajú.

Porada výkonného výboru spojenej oppzieie.

Výkonný výbor koalície držal v minulú sobotu večer poradu, na ktorej prednesená bola záležitosť *obchodných smlúv s cudzozemskom*. Koalícia uzavrela, že pojednávajú k prevedeniu obchodných smlúv s cudzozemskom za nezákonné vyhlasuje. Uzavretie toto na vedomie dá vý-

konný výbor aj predsedníctvam spojených opozicionálnych stránok, pojednávalo sa ďalej v tejto porade o podporovaní rodín ku službe zavolaných rezervistov.

Vláda sa hnevá.

Hnevá sa vláda Fejérváryho, ale len tak na oko. Ponúkajú vraj koalícii, aby prevzala vládu. Písalo sa nazaj mnoho a ešte viacej sa hovorilo, že bude pokoj. Bývalý minister Lukács, ba ešte aj sám Wekerle robili na veľkom diele pokoja. Len tí nerobili na tom, čo sú ku tomu povolani, totiž vláda. Ešte vždy natískajú főišpánov, ktorých nikto nechce, po všetkých stranách. Nikto nerobí nepokoj v krajine ako sama vláda. A pritom sa ešte aj hnevá. Len to je ešte dobre, že sa tohoto hnevu nikto nebojí.

Inštalácia turčianskeho főišpána.

Köcsön, turčiansky hlavný župan držal slávnostnú a podarenú inštaláciu v Turčianskom Svätom Martine. Inštalovalo ho 11 národovcov slovenských, ktorí týmto činom dôveru vyslovili tak nezákonnému hlavnému županovi, ako aj jeho nezákonnej vláde. Vláda Fejérváryho shabať chce katolícke cirkevné statky a katolícke školy. Stojí to v jej programme. Kto je teda nepriateľom katolíckych Slovákov? Nikto iný, ako tí slovenskí národovci, čo sa im za vodcov a priateľov natískajú a jejich najdrahšie poklady, totiž vieru, hotoví sú odpredať bárskeďy freimaurerskej bezbožnej vláde. Toto chovanie sa tých 11 národovcov nech si dobre priklincuje každý svojmu náboženstvu a rodu verný Slovák.

Kongregácia trenčianskej stolice.

Na pondelok, to jest na deň 15. januára svolal bol Julius Baross, takrečený főišpán, túto kongregáciu. Výborníci sa v peknom počte sislí a držali sa po mužsky. Hlavný župan bol chcel vysvetlovať jeho grogramm. Výborníci neboli na to zvedaví. Razom, lež stručným spôsobom zavrátili hlavného župana. Na návrh viceišpána kongregácia uzavrela, že ku kontrole toho, či sa főišpán nedopusť dajakých nezákonností vo februári držať budú opef kongregáciu.

Inštalácia főišpána v Segedíne.

Michal Nagy do Szegedína vymenovaný főišpán dňa 15. januára držal inštaláciu. Dorukoval s celou armádou vojska na koni a pechúrov a silou žandárov a potom v prítomnosti dvoch kresťanov a jedného žida zložil prisahu főišpánsku. Žandári, aby ľud naplašili, strieľali do povetria. Nestalo sa nikomu nič, Jozef Kristóffy sotva bude spokojný.

Inkvizícia v Debrecíne.

Z príležitosti prijatia főišpána Gustáva Kovácsa, na ktoré dlho bude pamätať. Kommissár vlády pozatvárat dal silu ľudí. Súd všetkých pozatváraných pustil na slobodu. Čo na to povie barón Gejza Fejérváry? Eudia tí boli alebo nevinní, alebo vinní, až boli nevinní, nemali

ich zatvorit, až ale boli vinní, mali ich potrestať. Veď ale vláda pokroku Fejérváryho už na tolko pokročila, že už ani čierne od bieleho rozoznať nevie. Nuž ale ktože za to môže.

Z CUDZOZEMSKA.

Zo Srbska.

Srbská tlačová kancellária tieto dni vydala nasledovné úradné komüniké: Vyjednávanie o smluve obchodnej medzi Srbskom a Bulharskom, jako je známo, bolo pretrhnuté. Tunajší vyslanec Rakúsko Uhorska ústne prosil srbskú vládu, aby vyhlásila v note, že odvrhne srbsko-bulharskú obchodnú smluvu a nepredostre ju cieľom notu dať nemôže, lež pridrža sa vyhlásenia svojich srbských delegátov vo Viedni, že tie poriadky srbsko-bulharskej obchodnej smluvy, ktoré by uzavretiu obchodnej smluvy medzi Srbskom a Rakúsko Uhorskom mohli slúžiť za prekážku, zmenia. Srbská vláda by veľmi ľutovala, keby sa napriek tomuto vyhláseniu začalo znovu vyjednávanie.

Z Ruska.

Z Petrohradu oznamujú, že pri ceste, ktorá vedie do Peterhofu, polícia odhalila jednu fabriku na bomby, v ktorej našla 15 hotových bomb a mnoho výbušných látok. Majiteľom tohto domu je jedna dáma, ktorá je predsedníčkou jedného petrohradského spolku. Túto dámu aj s tromi universitnými poslucháčmi zatkli. — Z Rigy oznamujú, že revolucionári spáchali útok na jeden vlak, na ktorom bolo mnoho peňazí. Revolucionári dynamitom vyhodili do povetria tri železnične mosty, následkom čoho viac vozňov zhorelo a rušeň sa vyšinul. Nezadlho došlo vojsko, ktoré napadlo revolucionárov. Vyvinul sa krutý boj, v ktorom 9 revolucionárov padlo a asi 20 bolo raneno. V Rige polícia odhalila v jednom dome sklad na zbraň a na výbušné látky. Polícia našla tu veľku zásobu dynamitu, revolvery, dýky, asi 30.000 nábojov a viac sto pušiek. Vojsko obkolesilo dom, ktorého obyvatelia ale pocítili hroziace im nebezpečie a ešte zavčasu utiekli. — Z Varšavy oznamujú, že tamojšia polícia zatkla všetkých členov organisujúceho výbcru revolucionárov. Členami tohto výboru boli sami židia. Predvečerom večer jedna vojenská stráž prekutala aj na ulici sa prechádzajúcich ľudí a veľmi mnohých zatkla. Na jednom mieste hodili na vojenskú stráž bombu, ktorá zabila päť vojakov. — Z Černikova telegrafujú, že tam tieto dni spáchali útok bombou na hlavného gubernátora Korstova. Keď totižto hlavný gubernátor so svojou manželkou viezol sa na koči, dve bomby mu hodili pod koč. Hlavný gubernátor sa ranil ľahšie, jeho manželka ale len ľahšie bola ranená. Útočníka chytili. — Z Petrohradu oznamujú, že v Rusku 19. jan. bude sviatok Troch kráľov a rok tomu, čo strelili na zimný palác cára. Cár na radu generála Trepova uzavrel, že trojkraľové slávnosti sa toho roku nebudú odbyvať v Petrohrade, lež v Cárskom Sele za prítomnosti deputácii všetkých telesných stráž.

B E S E D N I C A.

Poučné rozprávky.

(Pokračovanie.)

Štefan nepovedal ani slova, sklonil hlavu a utieral si oči. O chvíľu však pojal ho strýc so sebou. Chudák, prišiel na majstra. Musel celé dni po hore brúsiť a pomáhať rubačom, hoc mal ešte len dvanásť rokov. Od toho času smutný bol jeho život a nemal pri sebe človeka, ktorý by ho bol potešil.

Stalo sa, že Mišo Pítel na tom rozmýšľal, ako by mohol vyrobiť čím viac peňazí. Aj vymyslel čosi, ale ponevác nemal k tomu spôsobu, šiel k Búšikovi a nahováral ho, aby vystavili do kompánie jednu pílu.

— Nebolo by zle — odpovedal Búšik — lenže nieť k tomu peňazí.

— Čo by nebolo — riekol na to Pítel. — Tam sú Štefanové peniaze, ktoré keď strčíme do nášho kšeftu, tak mu viac donesú, ako keď sa v truhle bez všetkého osohu povalujú.

Búšik z počiatku ani len počuť nechcel o tom. On sa nedotkne cudzích peňazí, lenže Mišo Pítel tak vedel nahovárať, že konečne dal sa mu na to naviesť a uznal, že to nebude na škodu Štefkovi, ale že sa s tým jeho majetok ešte rozmnoží. Nevedel sa však odhodlať a veľmi obával sa toho, že ak to zle vypadne a Štefko utratí peniaze, ktoré mu jeho nebožký otec zanechal, čo bude potom? Lenže Mišo Pítel nebol takým človekom, aby sa dal tak ľahko odhovoriť od toho, čo si do hlavy vzal. Ba nielen stavať chcel, ale ešte aj horu kúpiť, aby mala píla čo rezať.

— Nebojte sa, dobre to pôjde, veď sa ja tomu rozumiem. Neminú tri roky a my budeme mať peňazí ako pliev. Aj Štefanov kapitál sa pri tom zdvojnásobí — hovoril Mišo Pítel a tak pomútil ináč statočného a skromného Búšika, že ten už vo vrecku cítil pugylár naplnený peniazmi.

Všetko stalo sa tak, ako to Mišo Pítel chcel. Vystavili pílu a ku tomu kupili aj kus hory. Obchod dobre šiel, furmani nestačili odvážať dasky a laty. To uspokojilo aj Búšika, lebo videl, že ani haliera sa neztratí zo Štefkových peňazí. Každý krajcár mal naznačený.

Jedon raz večer, ako sa Búšik sohrieval pri teplej peci, počuje naraz klopanie, na to o chvíľu otvorily sa dvere a dnu vkročil Štefko. Mal oči vyplakané a bolo znať, že sa mu dačo zlého stalo.

— Čo ti je syn môj? Kto ťa bantoval? — vypytoval sa ho zdesene Búšik.

— Ach, tatko môj, ja nezostanem u strýca, lebo ma usmrtí — žaloval sa chlapec. — Veľmi zle zaobchodia

so mnou. V čas ráno ma vyženú do hory, prehánajú ma ako psa a ješť mi nedajú. Na noc zaženú ma do studených komory, ozaj div a zázrak, že som už dávno nezahynul. Prosím vás na stokrát, smilujte sa nado mnou a oslobodte ma od tých zlých ľudí.

— Dobre, že si prišiel Štefko — povedal Búšik so sústrasťou — porátam sa s tým tvojim naničhodným a nemilosrdným strýcom. Od dneška u mňa zostaneš, nebožký tvoj otec, Pán Boh ho osláv, ťa i tak na mňa zanechal.

Štefko za to ruku bozkal tútorovi a o chvíľu už bol veselým. Ale neskôršie večer s veľkým hrmotom pripálil za ním Mišo Pítel, hromžiac:

— Ušiel odo mňa ten naničhodník. Kde je, nech mu krky vykrútim. Pravda, postávať, dobre žrať, to by bolo preňho! No len sa mi ukáž, dám ti postávania, že veru nikdy nezabudneš!

— No, len pomaly — oboril sa Búšik na Miša. — Vy nemáte žiadneho práva k tomu chlapcovi. Nesmiete sa ho dotknúť. On je môj!

— Čo!? Ba rád bych toho videl, kto sa opováži do mňa zapreť!

— Ja sa postavím oproti vám! Zaslúbil som jeho otcovi, že vychovám z neho statočného človeka, aj zadržím slovo. Vy ho usmrtiť chcete. Poznať, že ste liberál bez citu a bez svedomia. Vy choďte za vašim opilým Zuzulinárom, chlapcovi ale dajte pokoj.

— Ale majte rozum, — vravel Mišo — či by nebolo lepšie, keby skapal ten darebák? Na čo je na svete také naničhodné chlapčisko?

— Nebojíte sa Boha tak vyprávať? Ozaj strašný ste, opravdový liberál.

— Hja, so mnou nemožno žartovať. Aj vás napomínam, nerobte mi prekážky. Kde je ten chlapec, nech ho pôjmem domov!

— Povedal som vám, že Štefko tu zostane — odpovedal Búšik rázne.

— Ba veru nezostane! Majte už raz rozum. Povedal som vám, že vás spravím bohatým. Ten chlapčisko nenie vám nič, peniaze jeho zídu sa nám obom. Nechajte to len na mňa.

— A keď ja krik porobím...

— Nech sa páči. Ja ale pôjdem k vicešpánovi, s ktorým som za dobré od poslednej volby a budem sa dopytovať na peniaze siroty Štefana Pítel. Kde ich potom vezmete? Čo povie svet na vaše šafárenie, hee?

Búšikovi počalo byť horko. Videl, že je v osidle hotového zbojníka, ktorý kedy chce, vtedy ho znivočí.

— No, dáte mi to chlapčisko, alebo nie? — pýtal sa Mišo s pekelným úsmevom.

Búšik zavolať Štefana a hoc ten plakal a hodil sa na zem, nemilosrdný strýc Mišo Pítel ho s násilím odniesol k sebe.

Búšik nemohol sa ďalej zdržať, dal sa do plaču a robil si trpké výčitky, že nezadržal sľub svoj. On bude príčinou smrti toho nevinného ch'apca.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Inštalácia kaločského arcibiskupa. Nový kaločský arcibiskup dr Július Várossy bol v nedeľu slávnostne uvedený do svojho vysokého úradu. V sobotu večer bolo celé mesto skvele osvetlené, zvlášte krásne osvetlený bol biskupský dom a okolo neho rozprestierajúci sa priestor. Skvostne ozdobený bol aj kláštor a kostol jezuitov. Na mnohých budovách boli transparenty v rozličných farbách s pozdravujúcimi nápismi. Večer o 6. hodine tiahli cez mesto hasičia s bandou ku arcibiskupskému palácu, kde hasičská banda cigáňska banda zamienave dávaly serenádu. Arcibiskup Várossy previezol sa na koči cez mesto obzrúc si osvetlenie. V nedeľu o 9. hodine boli slávnostné služby Božie. Pri veľkej bráne chrámu vitalo kňazstvo svojho arcipastora. V kostole boli prítomné početné deputace a veľké množstvo veriacich. Po prečítaní kráľovskej listiny a pápežskej bully, kanonik Ján Schwerizer pozdravil arcibiskupa v latinskej reči, na čo arcibiskup tiež latinsky odpovedal. Potom slúžil arcibiskup sv. omšu po nej z kazateľne držal reč ku veriacim a udelil im požehnanie.

Biskup Medard Kohl u pápeža. Z Rimu oznamujú, že pápež Pius X. v utorok predpoludním prijal na audiencii uhorského biskupa dra Medarda Kohla.

Inštalácia nového rožňavského biskupa. Novovymenovaný rožňavský biskup Ludvík Balás, ktorý bol kanonikom vo Vacove, minulého týždňa odcestoval do hlavného mesta. Clenovia kapituly odobrili sa v chráme od biskupa Balása a v mene vacovských mešťanov pozdravil biskupa listovne mešťanosta dr. Ján. Zádor. Biskup odcestoval z hlavného mesta v sobotu do Rožňavy, kde ho v nedeľu uviedli do úradu. Inštalácia na žiadosť biskupa previedla sa v najväčšej tichosti. Nový biskup mieni stále bývať v Rožňave.

Zdravotný stav bavorského kráľa. Z Mnichova oznamujú: Chýry, zedy bavorský kráľ Otto v poslednom čase bol ostal horšie, nezodpovedajú pravde. V zdravotnom stave choromyseľného kráľa, odkedy ho zaviezli do kaštiela vo Fürstenriede zmeny nenastalo, ba kráľ je pomerne tak dobre, že môže chodiť i po vonku. Kráľ Otto je vo fürstenriedskom kaštieli od r. 1898. O zdravotnom stave kráľa Ottu vydávajú lekári každý mesiac zprávu a knieža-regent žiada, aby každá zmena, ktorá nastane v zdravotnom stave choromyseľného kráľa, bola sdelená verejnosti.

Dar arcikniežata Fridricha. Arciknieža Fridrich spolku uhorského Červeného kríža udelil 20.000 korún. O tomto hlavný maršall arcikniežata listovne upovedomil grófa Ondreja Csekonicza, predsedu spolku Červeného kríža.

Arciknieža Fridrich — jako oznamujú — došiel do Madridu a ubytoval sa v kráľovskom paláci. Na nádraží privítali ho: matka kráľovna Kristina, infantka Terezia a jej mladoženich bavorské knieža Ferdinand. Kráľ Alfons vymenoval arciknieža Fridricha za majiteľa jäger-ského pluku Santiago.

Najväčšie kostoly na zemi sú: chrám sv. Petra v Ríme, do ktorého sa vmestí 54.000 ľudí; kostol sv. Karla v Milane, kde vojde 37.000 ľudí; kostol sv. Pavla v Ríme, kde má miesto 32.000 ľudí; dóm v Koline nad Rýnom pre 30.000 ľudí; chrám sv. Pavla v Londýne a chrám v Bologni pre 25.000 ľudí; mešita sv. Sofie v Carihrade pre 23.000 ľudí; chrám sv. Jána Lateránskeho v Ríme pre 22.000 ľudí; Nôtre Dame v Paríži 21.000 ľudí; chrám v New-Yorku pre 17.500 ľudí; pre chrám v Pise a chrám sv. Stefana vo Viedni kam vojde po 21.000 ľudí.

Vystahovanie. V novembri r. 1905. vydali v Uhorsku 13.482 passov, asice 9618 na vystahovanie a 3864 na iné ciele. Na základe týchto passov vystahovať sa malo právo 11.394 osôb, z iného cieľa do cudzozemska išť malo 5631 osôb, spolu 17.025 osôb, asice 11.173 mužských a 5852 ženských (V mesiaci októbri vydali 13.993 passov a v mesiaci novembri r. 1904. ale 17.744 passov). Najviac passov vydali v torontalskej stolici, totiž 865 a najmenej v stolici Jász-Nagy-Kun-Szolnok, totiž 4. V Budapešti vydali 435 passov. V Horvatsku a Slavonsku vydali v novembri 2250 passov. V novembri vrátilo sa do Uhorska 1201 osôb, asice z Ameriky 1017 osôb, z Rumunska 123, z Nemecka 41 a z iných krajín 20 osôb.

Zjedení missionari. Z Brüsselu telegrafujú, že v štáte Kongo (Afrika) jedna z domorodých pozostávajúca banda napadla katolíckych missionárov v Koango. Domorodi jedného missionára a osem kaplánov zavraždili a zjedli.

Falošné peniaze na jarmoku. Z Devy oznamujú, že na tamojšom dobytčom jarmoku jedna peniaze falšujúca banda priniesla do obehu mnoho falošných dvadsaťkorunových bankoviek. Policajný kapitán Géber chytil dvoch členov bandy, ktorí vyznali, že na jarmoku priniesli do obehu 250 falošných dvadsaťkorunových bankoviek. Oba falšovatelia, ktorých policajti zatkli, pochádzajú zo Székelyvásáru a boli agentami.

Kráľov kočiš. Uradný časopis oznamuje, že jeho veličenstvo kráľ dvornému kočišovi Petrovi Nagyovi, ktorého na vlastnú žiadosť dali do pensie, na uznanie dlhoročnej a vždy dobrej služby udelil strieborný záslužný kríž.

Ludnatosť Budapešti. Dľa najnovšieho výkazu statistického úradu v hlavnom meste je 836.267 obyvateľov. Prirodený prírast ľudu Budapešti v posledných rokoch stále klesá, lebo viac osôb zomre než sa narodí. V 11. mesiacoch posledných päť rokov narodilo sa v Budapešti: r. 1901. 21.031, r. 1902. 21.544, r. 1903. 20.611, r. 1904. 20.686 a roku 1905. 20.370 deti. Zomrelo r. 1901. 11.385, r. 1902. 12.082, r. 1903. 12.466, r. 1904. 12.712 a r. 1905. 13.378 osôb.

Sňah. Z Kežmarku píšú, že v Tatrách viac dní padal sňah a na jednotlivých miestach, menovite v Magure, kde vetor ponášal sňah, je na viac metrov sňahu nakopené,

Zhorela papierová fabrika. Z Rimavskej Soboty sdeľujú, že v Tisovci tieto dni zhorela tamojšia papierová fabrika. Oheň sa tak rýchle širil, že na udusenie ohňa nebolo možno ani myslieť a to tým menej, lebo fabrika dosť ďaleko leží od obce, tak že ohňohasičstvo nemohlo zavčasu dobehnúť ku ohňu. Oheň — dľa chýru — povstal následkom podpaľovania. Žandári viac ľudí už aj zatkli.

Vyklal oči svojmu otcovi. Agent Valent Illés — ako z Miškoveca sdeľujú — tieto dni povadil sa so svojím 70ročným otcom. Syn vo veľkom hneve chytil nôž a vyklal svojmu otcovi jedno oko. Chýr o hroznom skutku rozletel sa hneď po meste a susedné obyvateľstvo chcelo beštiálneho syna zabiť. Len polícia zachránila zlosyna od istej smrti.

Dúha v januári. Z Fraštáku píšú: U nás dňa 13. jan. okolo 4 tej hodiny popoludní videli sme peknú dúhu na oblohe; trvala asi štyri minuty.

Utok na vlak. Z Osieku oznamujú, že medzi stanicami Diakovár a Vrpole neznámi útočníci povytahovali zo železničných koľajníc šrauby. Na šťastie železničný strážnik ešte zavčasu zbadal, že z koľajníc chybujú šrauby a takto prekazil nešťastie. Zaviedli prísne vyšetrovanie.

Popálila sa. Tieto dni popoludní mladá manželka hlavnomestského lekárnikára Fridricha Mispána sohrievala si na špiritúsi kávu, v tom ale náhodou prevrhla špiritúsový prístroj, následkom čoho chytily sa jej šaty. Mladá žena utrpela nebezpečné popáleniny. Dobrovoľní ochrancí odviezli ju do Rochusovej nemocnice.

Žil 102 roky. Tieto dni zomrel v Ronnenweieri najstarší ohčan badenského veľkokniežatstva, obchodník Mosen, ktorý dožil sa 102 rokov.

Zhorel mlyn. Z Brašsova oznamujú, že tam parný mlyn firmy Knoppa a Billarcha minulé dni aj so všetkými pobočnými staviskami zhorel. Oheň udajne povstal tak, že jednomu sluhovi náhodou vypadla z ruky lampa ktorá sa rozbila, petrolej sa chytil a od petroleja chytilo sa na dvore nakopené suché drevo. Škoda čini 60.000 korún. Mlyn bol poistený.

Ihla v rožku. V Nitrianskych Žabokrekoch tieto dni manželka tamojšieho notára Pavla Vrábela jedla ku raňajkám rožok. Odrazu ale vykrikla, lebo v rožku bola ihla. Na šťastie ihla sa jej zastavila v hrdle a rýchle privolaný lekár ihlu šťastlivo vytiahol.

Oheň. Z Turč. Sv. Martina píšú: V Lówyho pile vypukol tieto dni oheň, ktorý čoskoro zničil nakopené drevo. Zhorelo dosák v hodnote 50.000 korún. Aj budova bola veľmi poškodená, strojárň však podarilo sa oratovať, čo možno ďakovať hasičom hlavnej dielne košicko-oderbergskej železnice.

Sňahové fujavice na Adriatickom mori. Z Fiume oznamujú, že pri Adriatickom mori od niekoľko dní zúri taká veľká sňahová fujavica, že popri dalmátskom a talianskom pobreží menšie lode nemôžu chodiť. Z Bari (Taliansko) oznamujú, že tam a na okoli padal sňah a vial silný vetor, tak že v prístave nemohli pracovať. Vo veľkom víchre jedna dánska plachtová loď pri Bari dostala sa na zátoň. Vo Fiume obávajú sa, že patričná loď je pravdepodobne dvojstážňová dánska loď «Maagen», ktorá tieto dni sa pohla na cestu do jedného severoafriického prístavu a bola naložená cukrom. Podobne aj z Brindisi oznamujú víchre.

Ešte raz o spolkoch.

(Dokončenie.)

Áno, s pomocou spolku možno aj zeme kúpiť a podeliť jich medzi malých hospodárov, ale to sa len s takými podarí, ktorí s usilovnosťou zosporili pár zlatých a majú tiež aj svoju zemičku, takže zdrží ona tú dlžobu, ktorú potrebovali ku kúpe. Ale aj vtedy neslobodno to na slepo robiť. Netreba zabudnúť, že tá zemička je celý majetok chudobného človeka, ktorý keď ju ztratí, zostane žobrákom. Na takéto veci nech sa len zkúsení a statoční ľudia chytia, lebo jaknáhle nesvedomíť lahtikári nahovoria chudobného hospodára na takúto kúpu, tak to iste zlý koniec vezme. — Kto nechce byť údom spolku dobrovoľne, takého neslobodno nahovárať. Ľud i tak podozrive hľadí na novotu, jaknáhle sa ale presvedčí, že je to užitočné, bude nás prosiť, aby sme ho prijali za údom.

Nenie teda dobre, keď údom veľa sľubujeme, alebo sami sa kocháme v tej ružovej nádeji, že so spolkom docielime to, čo aj cudzozemsko. Netreba zabudnúť, že u nás spolky ešte len detinstvo žijú, kdežto cudzozemsko zná ich najmenej štyridsať rokov a má pritom vychýrený priemysel, vyvinuté sbory a vzdelanejší ľud, aký máme my. Áno, tam sú bohaté spolky, ktoré majú utešené paloty, preplnené skvostnými dvoranami, kúpelami, jedálňami pre stá úradníkov; majú fabriky, morské parolode, kupectvá atď. Kdeže sme my od toho! Nám nech sa ani len nesníva o tom, lebo žijeme medzi skromnými pome-

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho farchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂ % tové požičky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Ku cieľom parcellovania povoluje ústav do 2/3 ceny veľmi pohodlné požičky. Zvláštné vysvetlenia podávame zdarma.

rami, takže s vysokomyselnými pánmi len znevážime povolanie našich chatrných spolkov. Len riadme spolok rozumne, budme vytrvanliví v práci: aj s tým vydobudneme vďaka chudoby, za ktorú sme sa zaujali. Budúcnosť spolku od riaditeľov závisí v prvom rade. Keď má spolok statočných a za vec zaujatých správcov a keď tí majú po ruke poriadnych údov, čo spolupracovníkov, tak výsledok neminie. Nenie teda dobre, keď z riaditeľov len jeden sa stará o spolok, ostatní sa ale ani len neobzrú naň, lebo nech ten jeden onezdravie alebo zomre, alebo ztratí ku práci vôľu — lebo vedenie spolku nenie maličkosť, málo kto je súci na to — tak nemá ho kto zastúpiť, najmä ak ešte chyby porobil a spolok v neporiadku nechal. Nástupca nerád napravné chyby, lebo dá to mnoho roboty, pri ktorej hodne sa dojeduje. Ani to nenie dobre, keď všetko na kassira alebo na knihvedúceho poveria, lebo v prvom rade údovia správy sú zodpovední za spolok, a tak keď sa chyby stanú, tak údovia celé riaditeľstvo vezmú na zodpovednosť a nielen toho, v ktorého knihe našli chybu. Pri tejto príležitosti spomeniem jednu šteklivú vec, a síce, sú pyšní ľudia, ktorí nechcú trpeť nad sebou žiadnu vrchnosť a žiadne dozorstvo. Myslia si, že sú oni najmúdrejší, že čo oni spravia, že je to najlepšie, že by to druhý tak neuhádol a že by utratili z vážnosti, keď by kto prezrel ich účty. Toto je ale nemúdra namyslenosť, lebo v dnešnom čase každý je podrobený dozorstvu. Sluha je zodpovedný gazdovi; pomocník majstrovi; notár slúžnemu; učiteľ škôldozorcovi; služný viceišpánovi; nadžupan ministrom; minister snemovní a tak ani jeden riaditeľ spolku nesmie si sťažovať, keď ho niekedy oslovia, aby vydal účty zo šafárenia, ba naopak, môže byť ešte rád, že zodpovednosť podelia s ním, lebo chybiť môže aj najstatočnejší a najmúdrejší človek. Neslobodno v nikom slepo dôverovať. Zlí a nesvedomití ľudia nerodia sa, lež okolnosti spravia z nich takých. Veď kolko ráz čujeme a čítame o krádežách, ktoré preto sa staly, lebo nebolo dozeranie pri pokladnici alebo že nikto nerevidoval počty. Teda lenivosť dozorcov povzbudí im podriadených ľudí ku krádeži. Pri spolku nesmie sa takéto stať. To je krvopotný výrobok chudobných ľudí, ktorý tam opatrujú, z toho nesmie sa ztratíť ani haliera, s tým treba svedomite šafáriť, čo sa vtedy podarí najlepšie, keď naň čím viacerí dozerajú. Síce stanovky spolku učia práva a povinnosti každého správcu, a kde tieto stanovky prísne a svedomite zadržia, tam nestane sa chyba. Nebezpečné by bolo, keby správcovia za nič mali štatúta spolku; keby okres činnosti spolku tak rozšírili, že by ho nevedeli kontrolovať; keby neznali hmotné pomery údov, že aký úver tí môžu požívať; keby pri požičkách brali ohľad na kmotrovský a švagorský pomer; keby nebrali do ohľadu, že dlžník na čo potrebuje peniaze, ktoré od spolku požičiava, lebo ktorý nie na to, aby sa od ťažkej — úžerníckej — dlžoby oslobodil; aby s tým obchod svoj posilnil; slovom, kto nepožičiava na užitočný cieľ, aby z toho chosť mal, takému neslobodno dať, lebo takého sám spolok dlžoby robiť učí. Keď teda správa — v hoc akom páde — odhlasuje požičku, vždy musí brať ohľad na to, že ten istý

na čo potrebuje peniaze a či bude ich v stave nazpäť prinavrátiť, lebo v mravnom ohľade je tento rozdiel medzi spolkom a špárkassou, lebo táto nikdy nehľadí na to, že čo je dlžníkovi prospešné, lebo tá len na akcionárov má starosť. Táto čo aj utratí pár tisíc, necíti to tak, ako spolok, keď utratí pár korún.

Známa vec, že ústredné riaditeľstvo kresťanských spolkov dá úver každému spolku, ktorý je u neho zaznamenaný už aj vtedy, keď nastávajúci spolok ešte ani neodpredal svoje akcie, lenže stáva sa to dľa určitých pravidiel, ktorých sa ústredná správa prísne drží. Teda nový spolok ešte žiadneho majetku nemá a už dostane požičku, a predsa stane sa, že napádajú ústrednosť a vytýkajú jej, že je skúpa. To nenie tak. Uznať treba, že veru ústrednosť nemôže rozhadzovať peniaze, teda musí byť obozretnou, zato nedá požičku takému spolku, ktorý už dokonáva. A tak robí každý rozumný človek. Veď kto je ten blázon, kto dobrovoľne chce utratíť svoje peniaze?

Často sa stáva, že nový spolok hneď na začiatku toľko požičia od ústrednej správy, že už viac nedostane, a tak pozdejšie prihlasujúci sa údovia spolku nezúčastnia sa v pomoci, hoc by ju pálčivo potrebovali. Preto napomínam spolky, nech sú vo všetkom — najmä ale tu — opatrné. Nech nečakajú všetko od ústrednej správy. Nech tak hospodária, aby zo svojej sily vedely jestvovať. Keď ale obrátia sa o pomoc k ústrednosti, nech ju použijú k prospechu všetkých údov.

Mnoho by mohol písať o ťažkosťach, s ktorými nový spolok zápasíť musí; o roztržitosťach a o nepriateľských nápadoch, ktorým vydaný je zo stránky zlomyselných a nepriateľských ľudí, lenže zamlčím to, veď pri rozumnom vedení — keď spolok statoční ľudia držia v rukách — nápady hlúpych ľudí neuškodí spolku. Veď svet je taký, že aj poriadnym ľuďom nedá pokoja, lenže takéto urážky nesmejú pomýliť riaditeľov. Psi štekot nečúť do neba. Každá dobrá vec má svojich nepriateľov. Neskôr aj tak utíchnu, keď budú vidieť blahé účinkovanie spolku.

Ako vidno, spolok musí zápasíť so všeliakými prekážkami, lenže tieto snadno možno premôcť, jestli že je medzi údami svornosť, pevná vôľa a dôvera. Najmä táto posledná podmienka nesmie chybovať. Údovia nielen v sebe musia dôverovať, že spolok so spoločnou silou a pomocou udržia, ale musia dôverovať aj v ústrednom riaditeľstve, že ono spolok viesť a napomahať bude. Keďže teda spolkom takáto pomoc sa núka, hriech by bol ešte aj ďalej meškať, lež zaraz treba použiť túto pomoc a s božou pomocou dať sa do práce. Zakladať spolky všade, kde sú k tomu súci ľudia. Teraz aj tak stojí práca poľná, krajanania naši majú času, aby sa o tejto vážnej otázke radili a keď uznesú sa na tom, že áno, zriadať sebe spolok, úmysel svoj prevedú, len to robíť vo svornosti. zmužile a vytrvanlive, ako sa to patrí na statočných kresťanov. O inšom nech ani reči nenie na našich krajoch, len o spolkoch. To je najpotrebnejšie, lebo od toho závisí blaho ľudu slovenského. S chuťou sa teda do práce krajanania moji, pracujte s úplnou dôverou a pevnou vôľou!

Nech Boh žehná prácu vašu!

Záhorský.

Svätí Fabian a Sebastian.

Svätý Fabian narodil sa v Ríme a venoval sa stavu kňazskému. Dľa povolania svojho sväté učenie Spasiťela ohlasoval neohrozene a nebál sa prenasledovania, akému vtedy kresťania zo stránky rimanských pohanov vystavení boli. Svätosťou života a mužským vystupovaním za vieru kresťanskú obrátil na seba pozornosť všetkých veriacich. Z tejto príčiny, keď dľa tehďajšej obyčaje kňazstvo spolu s ľudom mali voliť nového pápeža, mnohí hlasovali na Fabiana. Ako ale všetky hlasy v ňom sjednotiť nemohli, spustil sa razom z nebies biely holub a poletoval nad hlavou Fabiana. Všetci prítomní považovali toto za znak boží a vyvolili ho jednohlasne za pápeža. Pätnásť rokov spravoval svätý Fabian cirkev Krista Pána, kým pod pohanským cisárom Deciusom roku 252. zomrel smrťou mučedníckou.

Svätý Sebastian narodil sa z pohlavného pokolenia šľachtického. Otec jeho pochádzal z Narbonu, matka ale z mesta Milano. Pre veľkú zmužilosť a aj jemnú krásu telesnú cisár Dioklecian tak veľmi zamiloval si svätého Sebastiana, že ho vymenoval za stotníka svojej telesnej stráže. Nevedel totiž, že je on kresťanom, bo svätý Sebastian, aby prenasledovaných kresťanov podporovať a lepšie ochraňovať mohol, vo verejnosti ako kresťan nevystupoval. Tým viacej ale navštevoval uväznených kresťanov, tešil, povzbudzoval, opatroval ich jedením a posmeloval, aby sa nebáli mučedníctva. Bratov Marka a Marcelliana pre vieru ako väzňov strážili v dome pohanského dôstojníka Nikostrata, už boli aj na smrť odsúdení; rodičia a príbuzní jejich však prosili miestodržiteľa Chromacia, aby im povolil lehoty tridsať dní, nazdávali sa totiž, že za tento čas pošťastí sa im od kresťanstva ich odvrátiť. Namáhali sa aj všemožným spôsobom, aby toto dosiahli. Mnohé prosby a nariekania príbuzných takým vplyvom boly na mučedníkov, že sa zdalo, ako by boli v jejich stálosti vo viere upustili. Ako to zbadal svätý Sebastian, všetko vynaložil k upevneniu klesajúcich mučedníkov. Prispel ku tomu aj ten zázračný objav, ktorý sa udal, ako Sebastian utrápených osobne navštívil a ku nim preriekol. Shromaždení boli práve v tej miestnosti, kde sa nachodili jejich rodičia, pokrevní a iní známi. Bol tam aj Sebastian a ako ku prítomným preriekol, nadprirodzená žiara naplnila celú miestnosť. Zjavil sa v tom okamžení i Pán Ježiš, obkľúčený anjelmi, pobožkal ho a pravil ku nemu: «Sebastiane, ty vždy so mnou zotrúvať budeš». Následkom tohoto bolo, že nielen tí dvaja bratia ostali pevní vo viere, lež i Nikostrat a jeho manželka Zoe, ktorá razom obdržala reč, bo bola nemá, a sám strážca väzenia Klaudius, obrátili sa na vieru Kristovu a podstúpili smrť mučednícku.

Ako tridsať dní uplynulo, Chromác, miestodržiteľ zavolať dal k sebe Trankvilína, otea tých dvoch bratov a pýtal sa ho ako veci stoja. Trankvilín mu odpovedal: «Synovia moji sú blažení a ja s nimi, ponevác tak oni ako aj ja, poznali sme pravdu tej viery, bez ktorej nemožno očakávať spasenia». Chromác sa zdesil nad týmito

slovami a pýtal sa ďalej: «Či si sa aj ty zbláznil na tvoje staré dni?» «Ja som sa stal kresťanom — odpovedal otec — a to je veľmi múdra vec. Bo to bola tá najväčšia hlúposť, že som sa doposiaľ klaňal nemým modlám. Teraz ale som sa zriekol tejto hlúposti.» Chromác nevedel, čo si počať i zavolať dal k seke Sebastiana, aby sa s ním poradil. Tento ale tak dôkladne vysvetľoval mu pravdy učenia Kristovho, že ich i sám nahliadol a s celou rodinou i so všetkými poddanými a otrokmi, ktorým navrátil slobodu, obrátil sa na kresťanstvo. Zriekol sa aj úradu svojho a utiahol sa von z mesta na svoj statok. V ten čas však ukrutnejšie začali prenasledovať kresťanov. Svätý Kájus pápež, kresťanom, čo necítili v sebe odhodlanosti k mučedníctvu, radil, aby išli von z mesta a očakávali tam, kým sa prenasledovanie utíši. Radil to aj Sebastianovi, ten však o tom ani slyšať nechcel, lež ostal v meste, kde uväznených kresťanov ďalej posilňoval vo viere. Keď sa to sv. Kájus dozvedel, dal zavolať k sebe svätého Sebastiana a povedal mu: «Ostaň teda tu drahý synu môj a ako stotník bojuj ďalej zmužile za vieru Kristovu».

Stalo sa ale v tom čase, že istý odpadlík od viery Kristovej, aby sa zavdačil cisárovi Dioklecianovi, obžaloval Sebastiana, že nielen sám je kresťanom, lež ešte aj druhých ku tejto viere nahovára. Dioklecian hnevom pohnutý nad tým, zavolať dal k sebe Sebastiana a najprv sľubami a lichotením, potom ale hrozbami chcel ho zviest k opusteniu kresťanstva. Keď to však neišlo, odsúdil Sebastiana na smrť a rozkázal, aby ho na stĺp priviazali a streľkami dotiaľ tríznil, kým ducha nevy pustí. Pohanskí kati lapili hneď svätého Sebastiana, zdriapali z neho rúcho, priviazali ho ku stĺpu a dali sa ho trízniť streľkami. Zdalo sa, že umrel. V noci na to prišla s viacej kresťanmi istá veľmi nábožná žena, menom Iréna, aby bezdušné telo mučedníka pochovala. Ako ho zo stĺpa odviazali, zbadali že sa ešte nachodí v ňom iskra života. Vzala ho do prbytku svojho nábožná Irena a opatrovala ho verne, takže z rán jeho onedlho celkom sa vyhojil.

Prvé však bolo, čo svätý Sebastian urobil, ako sa vyhojil, že bez všetkých okolkov šiel k cisárovi Dioklecianovi a vytýkal mu jeho ukrutnosti, ktoré páchal oproti kresťanom. Zdesil sa pohanský ukrutník pri jeho pohľade a pýtal sa ho surovo, či je on ten tšý Sebastian, ktorého len nedávno na smrť dal utrízniť. Sebastian odpovedal cisárovi odhodlane: «Áno, ja som to, aby si sa presvedčil, jak mocný je Boh, ktorému sa ja klaniam a jak veľmi sa ty prehrešuješ, keď verných jeho prenasleduješ». Dioklecian nevyzval sa viac od jedu a rozkázal, aby Sebastiana hneď von vyviedli a na verejnom mieste drúkami zabili. Takto podstúpil mučedníctvo svätý Sebastian roku 287. Pozostatky jeho sväté vnesené boly pozdejšie do veľkolepého chrámu, ktorý časom cisár Konštantín v Ríme dal vystaviť.

Svätý Fabian ako kňaz a pápež, svätý Sebastian ale ako vojak bojoval zmužile a zomrel za pravdy Spasiťela. Za príkladmi týmito kresťania bársktorého stavu neohrozene najú nasledovať učenie Pána Ježiša Krista a koruna slávy večnej im nevystane!

DOPISY.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Kresťane».

V tejto, z 1000 duší pozostávajúcej obci, ktorá leží v Spišskej Magure blízko rieky Dunajca, boly nedávno sväté missie. Vydržovali ich prevelební otcovia jezuiti z Trnavy, a síce: Pavel Silvester a Ondrej Csambál, tí istí, čo v Richvalde. Tie sväté missie začaly sa dňa 22. nov. večer a skončily sa dňa 30. novembra popoludní. Tie sv. missie sa veľmi dobre vydarily. Farníci veľmi usilovne vzali na nich účasť, veľmi mnoho bolo ale aj cudzích, tak že kostol vše bol plný a v ostatné tri dni sa už ľudia nemohli ani do kostola vmestiť. Ku svätým sviatosťam pristúpilo Nedecanov 666 a cudzích ešte dva razy toľko. tak že počet všetkých mohol obnášať asi 1800. Veľmi mnohí vstúpili do spolku striezlivosti. Počas svätých missií sa uviedol aj spolok B. Srdeca Ježišovho a Braterstvo sv. Ruženca medzi krásnymi pobožnosťami, pri ktorej príležitosti 24, v bielom rúchu oblečených, dievčat stálo okolo oltára s horiacimi sviečkami v rukách. Jeden a jeden z týchto spolkov má doteraz už asi 200 údov. Pri posvätení sv. missionárskeho kríža prítomné bolo ľudu na tisíce. Krásna kázeň o kríži a posledné slová missionárske tak pohli všetkých poslucháčov, že hlasite plakali. Nedecania si tak zamilovali horlivých a skromných missionárov, že keď dňa 1. decembra odišli, celá farnosť sa prišla od nich odobrať. Ľudia sa ešte aj teraz vše o misiách shovárajú; niako nemôžu na tie krásne a spasiteľné dni zabudnúť.

Drahi Nedecania, bárs by ste aj nikdy nezapomli na tie zvláštne dni milosti božej, bárs by ste si vždy všimli a vše nasledovali krásne napomenutia otcov missionárov, nikdy by ste to neobanovali. Veľké zásluhy by ste si skrze to získali už aj tu na zemi a večnú slávu v nebi. Jak pekne by to bolo, keď by svet, i žandári, i slúžny, i pánovia z okresu mohli povedať: Hľa, pozerajte len, jak veľká premena sa stala s Nedecanmi, ako by sa celkom znovu boli narodili, jak striezliví, jak tichí, jak úctiví, jak pokojní a dobrí sú teraz. Zachovávajúte kresťanskú striezlivosť, ako ste si to pri sv. missiach umienili. Nedajte sa zviesť skrze židov, ktorých máte primnoho — asi 100.

Aby ste ale v dobrom zotrvať mohli, k tomu dopomôže vám dobré čítanie, dobré knihy, noviny a časopisy. Blahej pamäti veľký pápež Lev XIII. hovoril: «Dobrý katolícky časopis alebo novina je ustavičná missia». Chýrečný biskup Ketteler zase to povedal: «Kto nemiluje dnes katolícku tlač, nenie hoden toho, by dobrým kato-

Nedec (Spiš).

líkom bol menovaný». Iný biskup menom Valha ale sa tak vyslovil: «Katolícke spisy kupovať a čítať, na čítanie iným dávať, je takým duchovným skutkom, ako pobožnosť konať alebo skutky milosrdenstva činiť. dnes ale je toto jedno z tých najhlavnejších úloh kresťana». Predplatte si teda na «Posla Božského Srdeca Ježišovho», na «Kresťana», na «Kráľovnu Sv. Ruženca», aby o vás už nebolo počuť tú smutnú vec, že nič nečinite. A keď by ste neznali, ako si máte tie časopisy zadovážiť, pán farár vám budú na pomoci.

Ďakujte Bohu, že máte tak starostlivého duchovného otca v osobe vášho pána farára Juliusa Rácza. Ďakujte mu, že vám — trebárs je ešte len asi rok u vás — už tak radostné a tak spasiteľné dni pripravil.

O Nedeci ešte aj to spomeniem, že majú tam peknú školu, poschodovú s dvoma učenými učiteľmi. Kostol je následkom ohňa, ktorý tam pred pár rokmi veľmi zúril, porúchaný, ale terajší horlivý duchovný teraz sa všemožne stará, aby aj kostol čím skorej do poriadku prišiel.

Blízko obce Nedece, zaraz nad Dunajcom, je «Nedecký zámok», vlastnosť Šalamonskej famílie. Starý zámok, ktorý je už v rumoch, vystavený bol pred 575-mi rokmi. Tá, z 11 izieb pozostávajúca, čiastka zámku, kde teraz náš opozicionálny ablegát Gejza Šalamon býva, bola neskoršie pristavená. V zámku je aj jedna kaplica. Zvláštneho je v zámku tá skryňa zosnulého kardinála Palocsayho, ktorá toľko priečinkov má, kolko je dní v roku, potom je tam ešte aj jedon písací stôl, ktorý je darúňkom jedného pápeža.

Veľký strach mali pred tým zámkom v dávnych časoch, zvlášte v XVI. stoly, keď zámok istému Laszkymu prislúchal, spišskí kupci, lebo kapitáni zámku zlodejské, zbojnicke útoky robili na nich, keď popod zámok tiahli do Krakova.

Oproti nedeckému zámku za Dunajcom na poľskej strane vidno ešte na strmých skalách rummy cortinského zámku.

Zdĺhavým som bol, ale za výhovorku to môžem mať, že o Nedeci som ešte nikdy nevidel a nečítal dopisu v našom milom «Kresťane».

Budúcné — ak dovolíte pán redaktor — ešte aj o iných obciach našej Magury by som chcel pre ctených čitateľov nášho milého «Kresťana» dačo písať. (O to vás prosíme. Vaším riadkom vždy poprajeme miesta ochotne v našom časopise. *Red.*)

S ľudovým pozdravom.

Magurčan.

Assakürth.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavý tento môj dopis uverejniť v našom obľúbenom «Kresťane».

Neškodno usilovným čitateľom časopisov som ja, ale ešte nepamätám, že by v «Kresťane» aj len spomenutá bola bývala naša obec, ktorá leží v rypnianskej doline, tak ďaleko od V. Rypnian, ako i od Zbehov, na samej

hradskej. Je tu asi 300 katolíkov, tolkože luteránov a asi 100 takých, ktorí kosáku podobný frniak nosia nad ustámi. Kalvínov máme dvoch: je to pán matrikár i s princem svojim; čo filiálky sem patria Szill a Csabb, v každej je okolo 300 katolíkov, luteránov v obidvoch dohromady sa najde asi 70. Chotár je tu dobrý; pole je dosť drahé. To je najväčšia chyba, že my katolíci nemáme kostol. Doposiaľ sa v jednej šope odbavovali pobožnosti, teraz je aj to zakázané, pretože tá šopa má hnilé nohy. Pán farár dosť behajú za novým kostolom, ale keď je to len fažká vec. A veď zvlášte v takomto miešanom hniezde to veľmi škodí kresťanskej viere, keď je ľud zbavený nedeľnej potechy duchovnej.

V politickom ohľade je to smutne u nás. Nikto sa nestará o to, aby ľud za kresťanské zásady bojoval. Je to len haňba na veľkú faru, keď pri poslednej voľbe len náš poriadny mlynár Láni hlasoval na kandidáta ľudovej strany kresťanskej; kdežto na kandidáta strany židovsko-liberálnej, jako som počul, odhlasovalo ich okolo sto. Nikto nestará sa o to u nás, aby sme boli cvičení dobrými novínami. Nikto nás nenapomína, aby sme si pri voľbe na

hlas svedomia hľadeli, pokušteľov ale je dosť na všetky strany, ktorí veru nie v záujme ľudu pracujú ale len ku svojmu prospechu.

S Bohom.

Jeden rolník.

Spisy redakcii zaslané.

Posol Božského Srdca Ježišovo časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov.

Odkazy redakcie.

Eudomil. Sándorfa. V tomto čísle nebolo nám možno váš dopis uverejniť. V budúcom čísle však ho iste uverejníme.

Kresťania, kupujte len u kresťanov!

Köszvény és csúz ellen

évtizedek óta legsikeresebben használtatik a hirneves

KRIEGNER-féle

REPARATOR

A Szt-Rókus-kórkázban 136 eset közül 129 esetben **tejes gyógyulást** eredményezett. — Nagy üveg ára 2 kor., kis üveg 1 kor. Utánzatoktól óvakodjunk.

Főraktár: „KORONA-GYOGYSZERTÁR“

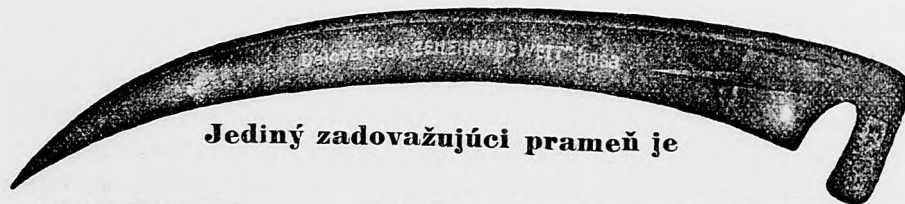
BUDAPEST, VIII., Kálvin-tér (Baross-utca sarok.) — Postai szétküldés naponta. 388/3

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s akou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčšom stupni a prevyšuje všetko, o sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-E,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kós generála Devetta

Ceny kósy generála Devetta z delovej ocele sú: 65 70 75 80 85 90 95 100 cm.

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generála Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí) Pravá novota! Vyznačená koša zľahujúcim kľúčom 20 kr. «Diadal» náčinia ku nakutín, kladivko, a penka 85 kr. Amerganský brúsiaci kameň pre kosu na svete najlepšij 20 kr.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzácnu výhodu. — Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 krokov kosiť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

jedného riadneho kosca, vykovaná a vyprobovaná zašle sa so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kósu neobjedná, kým si od výšmenovanej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý zdarma mu zašle.

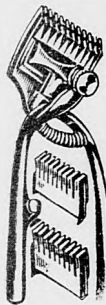
Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 1000 obrázkov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov 289

Hanns Konrád
I. hodinová fabrika a exportní obchod
BRÜX No. 1233. (Česko.)

30 dni na próbu

posielam za zl. 2.75, spočtovou dobiereku moje opravdivé solingen stroje k strihaniu vlasov a b-hom 30 dni na žiadosť peniaze navratim. Stroj tento je z najfajnejšej ocele s romi hrebenami ku trojakému strihaniu vlasov, penaze čo stojí nanradia sa pri defoch za 1/4 roka. Najlepší druh s okrým perom zl. 3.- Velký druh so zapusteným perom pre holičov zl. 3.75. Stroj k strihaniu brady zl. 2.50. Stroje k rezaniu vlasov konov. psav alebo dobitku zl. 2.25. Stroje k holeniu zl. 2.- Britvy zl. 1.50. Dopsielanie spočtovou dobiereku. Dom doposielanie LEO LATEINER, Wien, I/43, Wollzeile 81. Cenník na žiadosť zdarma.

Oznamy prijíma

administrácia

„Krest'ana“

BUDAPEŠŤ,

Szentkirályi-ul. 28/a.

Automat. páste na myši

na potkanov zl. 2.- na myši zl. 1.20, lapaju bez dozoru aj 50 kusov cez noc. Bez zápachu a stavaju sa samé. Páste na šváby a iný hmyz s pokrívkou z alumnia chytia aj tisíc švabov cez noc zl. 1.20. — Najlepšího výsledku. Rozposiela s počtovou dobiereku Dom rozposielania LEO LATEINER, Wien I/43 Wollzeile 31.

500 Korún

vyplatim tomu, komu by po upotrebovani. Bartillovej ústnej vody, jedna fľaška 70 h. prinavrátilo sa bole nie zubov alebo zápach, z úst. (franko-Zasielka 95. h. osobyte). E. Bartilla-Winkler, Viedeň (Wien) 19/1, Sommergasse č 1. Ziadajte si v lekárni Bartillovu vodu na zuby. Kto by nám oznámil nejakých napodobnovateľov ten bude stredre obdarený. Na miesta, kde by táto voda nebola k dostaniu, pošlem 7 fľaš za 5 K 20 h. frankov. Jednu flau nepošlem. 298

30 dni k pokusu

dľa podmienok mojeho cennika, teda bez rizika pre objednávateľa posielam spočtovou dobiereku moje:

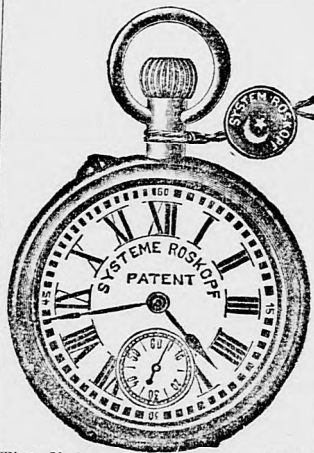
„Priateľ ľudu harmoniky“ číslo 663, aby ch o nedostiziteľnej solidite jejich každého presvedčil. Táto harmonika má garantované špirál perá nielen pre tikadia, než aj pre basy a klapne ľufu, má ďalej 10 tikadiel, 2 registre, duplované hlasy, 48 hlasov, tri rady trub, mahagoni farbou politované čierne vkladky s barvistými okrajky, niklovú okovu, duplované mešky, mesadné chraničlá a drždádlá, velikosť 31—15 cm. a stojí kus zl. 3.50. Škola k samoučeniu ku každej harmonike zdarma. Lacnejšie a menšie harmoniky k naučeniu sa hrať na harmonike zolašte pre deťi po zl. 1.10, 2.-, 2.20, 2.40. Fajnejšie harmoniky po zl. 4.50, 5.-, 6.-, 7.-, 8.- vybrať si možno dľa mojho cennika. Moje harmoniky není sú podrobená hraničnému mytu bo sú celkom české dô oby. čo prosím do povahy vziať. Ziadné riziko. — Možno vymenčf, alebo peniaze zpiatky dostať. Rozposiela spočtovou dobiereku vývozný dom hudobnych nástrojov

HANNS KONRAD Brüx 1544. (Cechy.)
Velký cenník s mnohým vyobrazením posielam sa komukolvek na žiadosť zdarma a franko.

HANNS KONRAD Brüx 1544. (Cechy.)

6 mesiacov na probu!

Osem mesiacov kredit! Celkom zdarma!

a podobné jarmočné reklamy svetochytrna firma moja k odporučaniu nepotrebuje. Ta už od rokov rozposielam k úplnej spokojnosti odberateľom mojim moje pôvodne amerického antimagnetického systému

Roskopf Patent Anker Remontoir hodinky číslo 99.

s plombou v čiernej farbe s ocelovou, alebo niklovou pokrývkou, s patent email cifferblattem 36 hodiu chodby, poriadne preskúmané s 5 ročnou záru. ou v tobo ke z jelicovej kože s niklovou reťazkou a s ovesníkom za K 4.— Tri kusky K 11.50; 6 kuskov K 22.50.

Tiežodinky s duplovanou pokrývkou K 6.80. Lacné Roskopf systému hodin y bez plomby ako ich mali hodinári a sklepári predávajú kus za K 3.— Peniaze zpiatky prijimam, alebo tovar v dobrom stave vymieňam aj po 6 mesiacoch. Rozposielanie stáva sas počtovou dobiereku, alebo pri predbežnom doposlani peniazikroz prvú dielnu hodinarsku

HANNS KONRAD
= Brüx 1542. (Čechy). =

c. k. úradne prisahaný šacmajster, vyznačený c. k. orlem riše. zlatými a striebornými medallami výsteav a 100.000 listinami uznania zo všetkých končin sveta. — Cenníky s bohatými vyše 1000 vyobrazeniami na žiadosť posielaju sa franko a zdarma.

Len k 4.— s reťazkou s tobolkou.

Starostlivosť našich gazdin slúži k dobrému rodine!

Kathreiner
Kneipp sladová káva

je tá jedinná sladová káva, ktorá zvláštnym spôsobom dorábania Kathreiner dostáva príjemnú vôňu a ľúbežnú chuť bobkovej kávy.

Veľké jej, a všestranne uznané zdravotné výhody opetne uznané sú a potvrdené tými najvyššími hodnosťami vedomosti.

Pri veľkom úsporení v každom gazdovstve, každodenné požívanie jej je zvlášte pre mládež nevyslovné ceny!

Pri kupovaní spomenut treba dôrazne meno KATHREINER a pýtať vždy len pôvodné baličky s ochrannou známku »farára Kneipp«

Neni choroby vo vašom dome

keď si dáte doniesť

KRÁLOVSKY-BALSAM,

tohoto kráľa všetkých balsamov, ktorý je vylučne istým liekom proti všetkým chorobám; tento cnyrny balsam zastavuje bolenie hlavy, lámku, pakostnicu ieu u, bolenie zubov a križov, lupanie v nohách, koliku, bolenie žalúdka, slovom proti všetkým chorobám najestejším liekom je Kráľovský-Balsam, preto je potrebné aby na pohotovote bol v každom dome. Cena veľkej fľašky 2 kor. 65 hal.; 3 fľašky 6 kor. 65 hal. franko s počtovou dobierkou. K dostaniu u lekára Franc Grosz-Nagy v Debrecine 27. č. V Buda-pesti v lekárni Jozefa Töröka, Király-u. 12.; s týmto liekom tiež objednať sa môže po celej krajice hajduság mast na fuzy, ktorou v najkrat-choyna siahnúť sa môžu tie najkrajšie fuzy, 3 škatulky 2 koruny 15 hal. franko s počtovou dobierkou. 255

Jedine pravý

THIERRYHO BALSAM

Tento balsam slúži vnútorne. Je 1. Nedostižne pôsobivým liečivým prostriedkom pri všetkých nemocach pľúc a prs, mierni katarh a zamedzuje výmety, odnima bofastný kášeľ a lieči 1 zastaralé nemoce toho druhu. — Pôsobí výtečne pri zánete v krku, v chriptani a pri všetkých nemocach krku atd. — 3. Zahája dôkladne každú horúčku. — 4. Hojí prekvapujúcim spôsobom všetké nemoce jatier, žalúdka a čriev, zvlášte žaludkove krče, koliku a trhanie v živote. — 5. Odnima bofast a hojí zlatú žilu a haemorrhoidy. — 6. Pôsobí ľahko odvädive čistí krv i ľadviny, odnima hypochondriu i fažkomysel'nost, podporuje chuť k jedlu a zažívaniu. — 7. Služi výtečne pri bofastach zubov, pri výžranich zuboch, hmilobe úst a pri všetkých nemocach zubov a úst, jako aj odstraňuje rihanie a neprijemný zápach z úst a žalúdka. — 8. Je dobrým prostriedkom proti hlistam pásomnici a proti epilepsii, čili padúcej nemoci. — 9. Služi zovnútorne ako po divný liečivý prostriedok za dobro uznany na všetky rany, červstvé i staré, na jizvy, ružu, osý-u, fistule, bradavice, popáleniny, zmrzlé údy, na svraby, podkožnice a výrazky, na rozpukané a drsné ruky atd., a odnima hoľasti a hučanie v hlavie, trhanie, pákostnicu, hoľasti v usiach atd., o čom jasné vysvetlenie dáva obšírný návod k upotrebeniu. — 10. Je to vôbec liečivý prostriedok, ktorý tak vnútorne, ako zovnútorne s nepochybným výsledkom dá sa užívať, ktorý je veľmi reálny a docela neškodný a v žiadnej rodine nemá jako prvá pomoc pri influenze, cholere s iných nákazivých nemocach chybeť. Všimnime si teda vždy shora udané zelené známky ochranné! Kde neny žiadni sklad mojego balsamu, tam objednávejme priamo a adresueme „lekárne u Anjela strácu“ Adolfa Thierryho v Pregrade u Rohitsch-Sauerbrunnu. Proti napodobizneniu chráni najlepšie priama objednávka z mojej fabriky. Stojí 12 malých alebo 6 dvojitých fľašiek franko na každú stanicu Rakúsko-Uhorska 4 kor. Menej než 12 malých alebo 6 dvojitých fľašiek sa nezasiela. Zasiela sa len proti predchodnému poukázaniu alebo dobierke obnosu.

Thierry A. lekárnik v Pregrade u Rohitsch-Sauerbrunnu. Sila a účinok pravej Centifoliovej masti Prává Centifoliová mast' uživa: Pri boľavých prsách sestinedielik, pri zastavenom odtoku mlieka, ztvrdnutí prs. pri ruži, pri vseljakých zastaralých úrazoch, otvorených nohách, ranách, slanom vredu, nábehých nosách i pri kostijedu, pri ranách úchođených, bodených, rezaných, drtných a strejných, k vyťahnutiu všetkých cudzích telies, ako: triesok, skla a dreva, piesku, brokov trní atd., pri všetkých podobraninách a narustoch karbunkoloc., novotvoroch a raku, pri červu v prstoch, vredoch nechtov, pl'uzgrioch pri nobách chodom rozboľených, spáleninách všetkých druhov, zmrzlých údoch, preležani nemócných, naderoch krvných, dri otoku usí a boľavých detí atd. atd. Centifoliová mast' čím staršia býva, tým je výtečnejšia v účinku! Je odporúčania hodné, mať vždy v rodine zásobu tonoto jedine svojho druhu zachovajúceho prostriedku. — Menej než dve krabice sa nezasielajú; zasielanie deje sa výhradne len proti predchodnému poukázaniu alebo dobierke obnosu. Dva teglíky s počtovým portom, nákladný M listom a obalom atd. 3 kor. 40 hal.

Jediný prameň objednávok je -

„Lekareň u Anjela stážcu ADOLFA THIERRYHO v Pregrade“ u Rohitsch-Sauerbrunnu.

Oba tieto, dotyčno liečivosti jejich zvláste výborné články, neny sú podobrené zkazlivosti, bo oproti čím sú staršie. tým väčšiu cenu majú a tým lepšej účinkujú, ani netrpia kroz zimu a horká, i môžu rozposielat sa v každej čiastke roka.

Zdarma rozposielame tlačenu knižočku, ktorá obsahuje výrazy vďakov a uznania nežiselných a mnohoročných odberateľov liekov mojih po celom svete. Túto knižočku rozposielanú pri predbežnom doposlani 20 hal. v listových kolkoch. Odberateľom našim doposielame knižočku franko a zdarma. 275

Sklady u lekárnik: Jozefa Töröka a Dra Eggera v Budapešti a L. Vértes Lugos.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmave driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper. driapané 30 kor. — 35 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zameneenie a nazpät prijaeje pod toutivýnimkou dovolené jestli sa na počtové útraty vynahradia. **Beneditkt Sachsel, Lobeš 135** (pošta Pilsen Cechy.) 284

Grátis a franko

poslem komukolvek moj veľký cennik s vyšej nez 1000 vyobrazením solidného hudobného tovaru každého druhu.

Hanns Konrad Erzgebirg doposielateľ hudobného tovaru — Brúx 1545 (Cechy). Husle pre žiakov bez sľučka za zl. 2.40, 2.75, 3.40, sľučky osobitne po 40, 50. 70 kr. Citary, harmoniky na sklade. Žiadné risiko, možuo vymeniť alebo peňaže zpátky obdržat.

Bez učiteľa bez poznania nôt môže ktokolvek na mojom

„Accordeone křúkaníu“

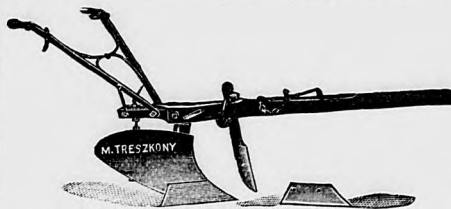
hrat piesne, tance a marše. Zvľášte odporúča sa ku svaťbám, pri čístitostným zábavkám a výletom atd. Nastroj tento má 10 tikadiel, 20 hlasov 2 klapke k řúkaníu a stojí so šklou ku sebaučení 1 kus zl. 1.25, zl. 3.—, zl. 3.50. Accordeony v najtajejšom vyhotovení a s najkrajšími klasmi kus po zl. 1.80. Rosposi-la s počtovou dobierkou, a lebo pri predbežnom doposlani ceny.

Hanns Konrad

vývozný dom hudob strojov Brúx Nr. 1543. (Cechy).

Veľký cennik výš než 1000 vyobrazením.

Páni hospodári!

Len umňa dostanete tie najlepšie, tohto času za najľokonejšie uznánie hospodárske stroje

ako: mřáfačky s ocelovými guľičkami ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékolvek iné, žentúre, rajtáre, sečkovicice atd. — Cenniky zašlem na žiadost zdarma a franko.

Michal Treskoň fabrikant hospodarských strojov v Bytci (Nagy-Bitese).

Ti pán, ktorí by chceli za provisiu prevziať zastupiteľstvo a odpredaj mojih strojov, nech sa o podmienky obrátia na mňa. 292

Rákóczy horké pre žalúdok

nájistejš! domáci liek proti chorobam zo žalúdka pochodiacim. Podporuje trávenie, následkom výsledku jeho chut k jedeniu zväčsujúceho chráni pred všetkými z jediel a nápojov povstavajúcimi chorobami, baťi krče, náklomost k dávaniu, závrat, hľavy bôl, tľačenie žalúdka, záhu, zimnicu, koliku, neporiadne trávenie, grganie, zastavuje tučnosť. Zdravý človek môže zarovnak ako aj nezdravý liek tento požívať, bo on najlepšej učimkuje na celu sustavu človeka. Cena 1 fľašky 2 koruny. Pri predbežnom doposlani peňazi, 3 fľašky franko 6 korún. Doposielanie počtou každý deň dvakraf. Výlučný dorabateľ

Requiny Attila

lekárnik Budapešt VII., Külső Kerepesi-ut 24/10. Hľavný sklad: Jozef Török lekárnik, Király-u. 12., a Dr. Egger «Nádor» lekárneň Váci-körut 17. K od orúčianiu je zvláštne Requiny čaj na pľúca, škatula 1.50 koruna.

Kto trpí na lámku a reuma

nech neprobueje žiadne iné lieky a kúpi si jednu fľašku

Dr. Flesch-a liehu proti lámke

ktorý istotne hojí, pakostnicu, lámku, reumu bolenie rúk, nõh a drieku ake pochádza od sedenia, preslenia, natrnutia a z vytknutia, taktiež i opuchliny hojí istež ako ktorý kolvek iný liek k vonkajšiemu, alebo vnútornému prijatiu. Pôsobenie jeho badať možno i pri najstarších nemociach, proti ktorým ani kúpele ani iné lieky nepomahaly. K dostaniu u vynálezca a vylučného doravateľa

v Lekárni Korona Dr. Emila Flesch,

Győr, Baross-út 24. číslo. 291

Hľavný sklad v Budapešti v lekárňach Jozefa Töröka. Budapest, VI., Király-u. 12. a Andras-y-cesta 26 č.

1 1/2 decilitrova fľaška 2 kor. Cena «rodinnéj» fľašky k dikšiemu upotrebeniu 5 kor., 3 malé alebo 2 rodinne fľašky objednané zasielaju sa franko.